קבלה · כתבי רבי אברהם אבולעפיא

גן נעול (אבולעפיה)

רבי אברהם אבולעפיה

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

גן נעול (אבולעפיה)

רבי אברהם אבולעפיה

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/גן-נעול-אבולעפיה/
הקובץ נוצר ב־20 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

חכמות בחוץ תרנה ברחבות תתן קולה (משלי א' כ'):
ביאור ספר היצירה:
בראש הומיות תקרא בפתחי שערים בעיר אמריה תאמר עד מתי פתים תאהבו פתי ולחלויד (ולצים לצון חמדו להם וכסילים ישנאו דעת) תשובו לתוכחתי הנה אביעה לכם רוחי אודיעה דברי אתכם" (משלי א' כ"א):
אשרי אדם מצא חכמה ואדם יפיק תבונה. כי טוב סחרה מסחר כסף ומחרוץ תבואתה. יקרה היא מפנינים וכל חפציך לא ישוו בה... עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר (משלי ג'):
המשכיל בתורת ה', בעיינו בה לשמה, היא בעצמה מדברת לו פה אל פה, כאשר ידבר איש אל רעהו. ורואה אותה עין בעין, ומדבר אתה פנים אל פנים:
ומפני היות הדם בתוך הלב נקרא בשם הנפש, נאמר בבראשית רבה, חמשה שמות נקראו לה. נפש, רוח, נשמה, יחידה, חיה. והמכיר נפשו יתחייב מהכרתו שכבר הכיר כל גופו, והמשיג את קונו יתחייב מהשגתו שכבר השיג כל הבריות. ומפני היות התורה אמצעית בין האדם ובין בוראו נתנה לו תורה, ותלמוד תורה קודם למצוה. מפני שתלמוד מביא לידי מעשה, ואין מעשה מביא לידי תלמוד. ואעפ"כ לא המדרש הוא העיקר אלא המעשה. ומי שמעשיו מרובין מחכמתו חכמתו מתקיימת:
ומעשה יובן מסוד מעשה בראשית ומעשה מרכבה, שהם מעשים אלקיים, והיודע סוד למה לוחות אבנים, שנאמר "והלוחות מעשה אלקים המה" (שמות ל"ב ט"ז), יתכן שיודע סוד המכתב. שנאמר בו, "והמכתב מכתב אלקים הוא חרות על הלוחות" (שם). וידע מיד מפני מה ששבר משה מעשה אלקים, מפני מעשה העגל. ולמה אין הלוחות מעשה יהו"ה, אבל הם מעשה אלקים. ולמה שבר הלוי מעשה אלקים מפני מעשה הכהן אחיו, המשתף עם מעשה העם. כמו שנאמר, "ויגוף יי את העם על אשר עשו את העגל אשר עשה אהרן" (שם ל"ה). ומעשה העגל נקרא ולא מתרגם, עם [למרות] היות מאמר העם לאהרן, "קום עשה לנו אלקים אשר ילכו לפנינו" (שם א'). וכתיב, "היעשה לו אדם אלקים והמה לא אלקים" (ירמיה ט"ז כ'). ונאמר על משה, "ראה נתתיך אלקים לפרעה" (שמות ז' א'), שהוא מלך מצרים. והעם לא בקשו אלא מנהיג להם שילך לפניהם במקום משה:
ומפני היות שתי הדברות הראשונות שהם אנכי, ולא יהיה לך, נשמעים לכל ישראל, והם שני עניינים שמשלימים אמיתת האדם. האחד, להתקרב אליו בתכלית הקירבה, כפי יכלת כל איש ואיש ממנו. והשני, להתרחק ממנו (מע"ז) בתכלית הרוחק. ונאמר בשניהם, "אנכי יי אלקיך", והיה בשמיעת האזנים. על כן ביקש אהרן מן העם,

"נזמי הזהב אשר באזניהם" (שמות ל"ב ג'), על זה עשה להם אלקי זהב ועגל מסכה נרמז באומרם ז"ל, שהשם אמר למשה הם השמיטו אחד מן טטרמולין (ארבע חיות המרכבה) שלי ועשאוהו אלוה. ונאמר ברמז זה, "וימירו את כבודם בתבנית שור אוכל עשב" (תהלים ק"ו כ'). בתבנית שור, ולא בשור ממש. גם "כבודם", תיקון סופרים הוא, "את כבודי", היה לו לומר:

ואין ספק שמעשה מרכבה נודע מן ארבע חיות הקדש. ולא תתגלה אמיתתם, אלא למי שמדבר ברוח הקדש. ומעשה בראשית נודע בהשגת החומר הראשון, המושג ברוח אלקים חיים. והוא שממנו נתהוו שלשה יסודות, רוח, ומים, ואש. כי הארץ נקודה להם, והשמים מקיפים סביבה. והנה השמים הם העליונים, והארץ התחתונה, ואמצעית להם. וכתוב בבראשית רבה, כל מה שיש בשמים ובארץ, אין ברייתו אלא מן הארץ, הה"ד, "הכל הולך אל מקום אחד הכל היה מן העפר והכל שב אל העפר" (קהלת ג' כ'):

שם החכמה ארץ בספר הבהיר ולפניו כתוב שם בבראשית רבה, כל מי שאין לו תולדת אינו מת ואינו כלה ובורא ואינו נברא. ושם נאמר, "וייצר יי אלקים את האדם עפר מן האדמה", מן התחתונים. "ויפח באפו נשמת חיים", מן העליונים וכו':

ויתחייב מכל זה להיות האדם הזה נוצר בשני יצרים, כמו שנרמז במלת וייצר בשני יודין. ושני העולמות נבראו בשתי אותיות שנאמר, "כי ביה יי צור עולמים" (ישעיה כ"ו ד'). והעולם הבא נברא ביו"ד, והעולם הזה בה"א שנאמר, "בהבראם". אמר ר' יהושע בן קרחה, בה"א בראם, באברהם בראם וכו'. וכן בבראשית רבה, וכיוצא באלה הנפלאות כמה אלפים מהם בו, ובשאר ספרי אגדה, ומדרשים אשר מהם יובנו סתרי התורה:

ולולי חכמי הקבלה, שקבלו סתרי תורה מהנביאים והם ממשה ומפי הגבורה, היינו היום בנסתריה יותר פתאים משאר אומות העולם. ואמנם ממנו קבלנו מפי סופרים ולא מפי ספרים, והשאר מפי הגבורה. אחר קשרינו חכמת "ספר יצירה", עם אמתת התורה. והאירו עיני החשוכים במאור "מורה הנבוכים". ועל דרך האמת מי שאמר לנו בספרו הנכבד, שכל התורה כולה שמותיו של הקב"ה, והוא הרב ר' משה בר נחמן זצ"ל, האיר עיני לבבינו, עד שנהנינו מזיו השכינה על פי שמות ההם הקדושים והטהורים. ולרמוז עליהם הפכתי אות ה' לד' רוחות, להודיע בהם סוד השם המיוחד. ויובן משם כבר שסודו יו"ד ה"א, ועיקרו כ"ו, ורמזו שש פעמים כ', וסימנו "יי ניסי" (שמות י"ז ט"ז), "והנה הסנ"ה בער באש והסנה איננו אכל" (שמות ג' ג'), והרמז מדו"ע לא יבער הסנ"ה. שלשה השמות הקודש שי"ן ונולד סי"ן סי"ן סי"ן וכל אחד מהם נולד מן ו' פעמים כ'

אמור מן ה' פעמים כד' או אמור מן ח' יה' כלומר מן ח' פעמים י"ה סוף דבר כי יש בהם פלאות תמים דעים:

וכן כוונתי לעניין גדול בכתבי הפסוקים באותיות גדולות, ובהפכי קצת גדולות לקטנות. רק ה' הנקודות היו בם לענין גדול, ולא רציתי לגלותם בביאור, אבל הכוונה בהתחילי בפסוק ראשון היתה מפני שקבלנו שאותיותיו כ"ו נחלק לשני חלקים שוים ראשונים, שסודם אח"ד אח"ד, "חכמו"ת בחו"ץ תרנ"ה" (משלי א' כ'), הם י"ג אותיות וכוללים חצי הפסוק, כי האתנח מורה על מנוחה נבדלת, "ברחבות תתן קולה" (שם), הם י"ג אותיות וכוללים חצי הפסוק הנשאר. והמניין בשני חלקי הפסוק עולה, לזה מספר א"כתור (ס"א א"כטור), ולזה מספר א"נתור ואלה סודות נפלאות. והכלל ממנו תמו"ת, וכשתחלקינו לשני חלקים שווים יהיה החלק האחד תחי"ה, וגם החלק השני תחי"ה. וזהו רמז הרמוז במאמר קדושי עליון, "מאי לעביד אניש וליחי לימות וליחי" ואמרו זה ברמז, אדם כי ימות באהל, ודרשו בו אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה והרב (הרמב"ם) אמר בספר המדע בהלכות יסודי התורה (מדע, הלכות תלמוד תורה פרק ג') "אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו באהלי החכמה (בגירסה שלנו החכמים) ", ואמר זה (הרמב"ם) אחר, אמרו חכמינו ז"ל דרך רמז "זאת התורה אדם כי ימות באהל":

וכתיב בבראשית רבה (יג' ז'), 'ואדם אין לעבוד את האדמה ואדם אין להעביד את הבריות להקב"ה כאליהו וכחוני המעגל, ואדם אין לעבוד את האדמה, לא נברא אדם אלא לעמל, אם זכה הוא עמל בתורה ואם לא זכה הוא עמל בארץ. אשריו לאדם שהוא עמל בתורה'. כן דרשו על פסוק, "כי אדם לעמל יולד" (איוב ה' ז'), זכה לעמלה של תורה, לא זכה לעמלה של עולם. ועוד נאמר, (בראשית רבה יד' ג') "אמר רבי תפדויי בשם רבי אחא, אמר הקב"ה אם אני בוראו מן העליונים הוא חי ואינו מת, מן התחתונים הוא מת ואינו חי, אלא הריני בוראו מאלו ומאלו, ואם יחטא ימות ואם לאו יחיה":

הנה כבר התבאר זה ממה שרמזנו עליו, ובא בדבריהם ז"ל זה הסוד המופלג בעניין המטר, על פסוק "וכל שיח השדה", כל האילנות משיחין עם הבריות וכו'. ונאמר שם תחתיו מעט, הזכיר שם מלא על העולם מלא, ואמר כשם שהוא מזכיר שם מלא על עולם מלא, כך מזכיר שם מלא על ירידת גשמים. ואמרו קשה היא גבורת גשמים, שהיא שקולה כנגד כל מעשה בראשית. ואמרו גבורת גשמים, לצדיקים ולרשעים. תחיית המתים, לצדיקים בלבד. ונאמר טל שעתיד הקב"ה להחיות בו מתים. והיודע סוד הטל והמטר והגשם יכיר באמת סוד תחיית המתים, וידע שהרשעים אפילו בחייהם קרואים

(קרויין) מתים, והצדיקים אפילו במיתתן קרואין (קרויין) חיים. ואיך יחיה לעתיד לבוא מי שהוא מת כשהאחרים חיים? ואיך ימות מי שהוא חי בעת שהאחרים מתים? וכל שכן שהדין גוזר שיחיה הצדיק בכל מיני החיים, שאפשר שימצאו בעולם בזכות צדקו אחר היפרדו מחיי העולם הזה הכלים בזמן מועט. וכל חיים זולת אלו צריכים להיותם טובים מאלו, והוא מושכל לכל משכיל, שאם הם כאלו גם הם כלים כאלו. ואם הם טובים מאלו אינם ממין אלו. ואם כן אם הם לנפש לבד, והם נצחיים לה הנה הם טובים מאלו הכלים בזמן קטן. ואם הם לגוף ולנפש יחד, והם נצחיים לשניהם יחד, גם הם טובים מאלו. רק אי אפשר להיותם דומים לאלו אשר הם תלויים באויר ובמזון ובזמן. אבל יתכן שיתלו בסבתם ויבטלו אלו:

ורמזתי זה העניין פה, מפני השגת סוד הטל שעתיד הקב"ה להחיות בו מתים. ולהודיע כי הטל ההוא אינו טל כפשוטו, אבל הוא אצלנו סוד השם המפורש. כי שמו של הקב"ה מחייה מתים בעולם הזה, כל שכן בעולם הבא. ומי שחושב זולת זה אינו מכלל חכמי ישראל הקדושים, המקובלים מסתרי התורה התמימה:

והנה הפסוק הראשון שרמזנו, והוא שבו התחלנו בחשבונו האח"ד בשני"ם, והשני"ם באח"ד, והרוצה לדעת זה יחלקנו לשני חלקים שוים, ויכיר שהחלק האחד עולה שמו"ת מפורשי"ם, וכן החלק האחר עולה שמו"ת מפורשי"ם. וזהו סוד תרע"ו, הוא חשבון המרובע של השם המיוחד. והוא עולה כמספר כ"ו פעמים כ"ו, שכללו תרע"ו. וכשיבין המשכיל חלוקן שסודם י"ב שמות (יב' פעמים כו') מצד זה שעולין שי"ב, גם י"ד שמות (יד' פעמים כו') מצד זה שעולין שס"ד וסודם השט"ן הנולד מזה"ב. אז יבין סוד נזמי הזהב וסוד העגל הנמצא בלב ובגלגל אשר חותמיו של זה שתי וערב וחותמיו של זה שתי וערב. והוא שצריך לקרעו עד שיבטל כחו ושמו, ונח"ש עפר לחמו, ועם זה כח ישראל גובר על עוכריו, כי הוא 'ש"ר התועב"ה', אבל 'מכי"ר התשוב"ה' ועונה אמן בעל כרחו ולא נאמנה אלא על רוחו ומגיד לאדם מה שיחו, ואם בזנבו כחו יחרם בחרם ירחו, וירם קרן משיחו אשר שם ביי' מבטחו:

ועתה בני יוודע לך באמת, כי לולי היותי חס על כבוד אבותיך הקדושים, לא הייתי כותב לך דבר מכל זה העניין, כי הוא דבר שעומד ברומו של עולם, והקדמתי לך זו ההקדמה כדי לקשור עמה מה שתשמע לפנים. ודע שאם יפתוך שום אדם לומר לך שהוא מקובל מסתרי תורה, ואינו בקי בנתיבות "ספר היצירה", שהם ל"ב נתיבות פלאות חכמה והם עשר ספירות בלימה, ובסוד עשרים ושתים אותיות יסוד, אין ראוי שתאמין בקבלותיו הנסתרות המורות על ידיעת השם בשם, עד שיביאו לך ראיות ומופתים מנתיבות הספר

הנכבד ההוא, או מן הדומים לו מספרי חכמי הקבלה ז"ל, או מתורה שבכתב הכוללת כ"ד ספרים:

והזהר בך והשמר לך ושמור נפשך מאד מלהרהר אחר חכמי הקבלה, ולא תכחיש מהם דבר, אלא מה שימסרך אדם מעניין מכחיש המורגש או המושכל, והוא שאין דבר מנתיבות הקבלה האמתית נופל תחת אפשרות ההרגש האנושי. ואמנם הקבלה היא ענין שגלהו השכל האלקי לנביאים לבדם. כמו שנאמר, "כי לא יעשה אדני אלקים דבר כי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים" (עמוס ג' ז'). והוא הענין שנעלם מחכמי המחקר תכלית ההעלמה ואינו ראוי לכל אדם כי אם ליחיד אחד המשוטט בין היחידים הרבים, המיחדים את שם הנכבד בקבלה בלתי מוצאת לפועל. והיה זה תוכם יחיד כמו שהנפש יחידה בכל הגוף בעל האברים הרבים. ובזכותו כולם חיים ובעבורו נבראו כולם. והוא נברא להכיר את קונו ולעבדו בלבב שלם ובנפש חפצה עבודת אמת:

ומפני שראיתיך בכתבך מבקש ממני פירוש "ספר יצירה", ופירוש האלפא ביתות היוצאות ממנו, מהם שראית בכתב ששלחתי לך ומהם שלא ראית, עלה בדעתי לרמוז לך מזה ומזה, דבר מספיק לכיוצא בך, ולפתוח לבך על דרך האמת בקבלה הפותחת הלבבות, ולא המדומה המכזבת, בפתיחת לב אשר לא יכזבו מימיו. ואמנם מפני שאי אפשר לפרש לך כל דבר בספר, מפני פחד עיני בשר העיורים, אדבר בזה עמך בקצת ראשי פרקים, ואם תרצה להצליח תשלימו מעצמך והיה ה' עמך:

והנני רוצה להתחיל לך במסירת הקבלה לפי דרכי "ספר היצירה" בכלל. ואני יודע שאם תרצה להשתדל להשיג האמת יפתחו לך בו שערי רחמים:

דע כי כלל כל הקבלה נכלל בשני עניינים הנזכרים "בספר היצירה". האחד מהם ידיעת עשר ספירות והשני ידיעת כ"ב אותיות, וצריך שישתדל המקבל שמקבל שמות הספירות תחילה לקבל שפע אלקי מהם בעצמם לפי מדותיו. וידבק בכל ספירה וספירה מהם לבדה ויכלול דבקותו עם הספירות כולן יחד ולא יקצץ בנטיעות. ויעיין תחילה בספירה העשירית בכלל שהיא:

הראשונה והיא הקרובה לו, ושמה צדק. והיא השכינה ונקראת בשמות רבים, והמשיגה הוא המדבר ברוח הקודש. ורמזה "ולמשח קדש קדשים" "ולהביא צדק עולמים" (דניאל ט' כד'). וצריך המקבל לרדוף אחר זו ההשגה בכל כחו שלו, "צדק צדק תרדף למען תחיה וירשת את הארץ" (דברים ט"ז כ'), ונאמר "צדק עדותיך לעולם הבינני ואחיה" (תהלים קיט'). "וצדיק באמונתו יחיה" (חבקוק ב' ד'), ורבים מהם עד אין מספר:

ואחר כן יעיין עוד בשנית לה שהיא הספירה התשיעית והיא שרש לעשירית שהיא ענף אחרון לכל הספירות, ושמה יסוד. והיא נרמזת בברית מילה ומכח זו הספירה התשיעית עושה העשירית פירות. ונכרתו בה שלש עשרה בריתות בסוד האבות ובהן עיקר פריה ורביה:

השלישית שהיא השמינית שמה הוד, "אשר תנה הודך על השמים" (תהלים ח' ב'):

והרביעית שהיא השביעית שמה נצח, "נעימות בימינך נצח" (תהלים ט"ז י"א). ועל שתיהן השוקים עומדות, וברית יחד מכוונת באמצע במילת המעור ואלו השלש ספירות מורות על המצאות העולם התחתון. והראשונה מקבלת שפע משלשתן ומשגחת בחלק דק ממנה. ואחרון נקרא חלון על תחתונים כולם, ודי להם בו לפי מהותם לתנועה שכלית וגשמית לברוא בם בריות, ולחדש עולם בכל יום ויום תמיד מעשה בראשית:

ועוד החמישית שהיא הששית שמה תפארת. וזכה בה יעקב אבינו והיא מדת האמת. שנאמר, "תתן אמת ליעקב" (מיכה ז' כ'). ובה שם המיוחד חתום כ"ו וכתר השכינה שהוא י' על ראשו יעקב ישראל, וכן ראש יהודה, י' שלו המלכות, וגם הודה לתמר כלתו באמרו "צדקה ממני". והיא אמרה "הכר נא למי החתמת והפתילים והמטה האלה". ואמרה "לאיש אשר אל"ה ל'ו אנכ'י הר'ה (בראשית ל"ח כ"ה), בסופם חתום השם. וכשתחבר כלל מספר יהוד"ה ותמ"ר תמצא שם המפורש הרמוז למעלה, ורמז שם בן הארבע אותיות, "ומהללים לשם תפארתך" (דה"א כט' יג'):

והששית שהיא החמישית, בה העולם מתחיל להתהפך בחותם ו"ה, יה"ו, ראש יו"ה עקב מעלה ומטה רום ותחת, חמש ושש, שש וחמש, חמש וחמש, שש ושש, שמח העליון, שמח התחתון, שש התחתון, שש העליון, העליון שש ושמח, ותחתון שש ושמח, והנפש שהשם מקיף סביבה חתומה בחצי השם התוכיי שמספרו וגם דברו חמשה ושש. וכן היא שמחה ושש. וזהו סוד ונהנין מזיו השכינה, "ושמחת עולם על ראשם ששון ושמחה ישיגו ונסו יגון ואנחה" (ישעיה ל"ה י'). ושם זו הספירה גבורה והיא מדת הדין ויצחק אבינו קבלה שנאמר "ופחד יצחק היה לי" (בראשית ל"א מ"ב). "וישבע יעקב בפחד אביו יצחק" (שם נג'):

השביעית שהיא הרביעית שמה גדולה והיא מדת החסד והיא מדת אברהם אשר דבק בה לאהבה. שנאמר "וחסד לאברהם" (מיכה ז' כ'), ובה נברא העולם ונתחדש ונבנה, "כי אמרתי עולם חסד יבנה" (תהלים פ"ט ג'), "כי חסדך גדול עלי" (תהלים פ"ו י"ג), "וחסד יי מעולם ועד עולם על יראיו" (תהלים ק"ג י"ז). ואלה השלש ספירות עוד הן נפשיות ועוד הן זרועות עולם (ולב האדם) מכריע בין פעולת זרועותיו כשהוא נימול "ומל יי אלקיך

את לבבך ואת לבב זרעך" (דברים ל' ו'), אלה זרועיך. וסוד כח הלב בסוד זאת הספירה המתהפכת עם הנצח בסוד ארבע אם שבע הנודעים מדרך סוד באר שבע א' רע"ב שב"ע, שכך דרכו של הלב במלחמתו, פעם הוא רעב ופעם הוא שבע. וכן השמ"ש:

והשמינית שהיא השלישית שמה בינה. "כי אם לבינה תקרא" (משלי ב' ג'), "ובכל קנינך קנה בינה" (שם ד' ז'):

והתשיעית שהיא שנית שמה חכמה. "יי בחכמה יסד ארץ" (שם ג' יט'), ארץ העליונה, בית המקדש של מטה, מכוון כנגד בית המקדש של מעלה:

והעשירית שהיא הראשונה שמה מחשבה וקרא זה כתר עליון וסודה מתהפכת עם הראשונה שהיא העשירית עם דרך היות שמה צדק, וכן בהיות לאדם מחשבה צודקת מקבל כח כללי משתי הספירות האלו וחשבון מחשבה ספירה על כן החשבון והמנין והמספר שרש ראשון להוציא בהם השכל מן הכח אל הפעל השלם באמת. וזו היא צורת י' ספירות:

וזה אני רוצה לגלות אותן יותר יפה לסוף הספר ושם תמצא יותר יפה:

הנה כבר רמזתי לך סוד הספירות הנרמזים בפסוק זה, "לך יי הגדלה והגבורה והתפארת והנצח וההוד כי כל בשמים ובארץ לך יי הממלכה והמתנשא לכל לראש" (דה"א כט' יא'). וסימנם 'ג' ג' מנצ"ח הבי"ת', ורמזם 'ת"ג מחיצ"ה בג"ן'. וסוד מחיצ"ה צמיח"ה. כי השם ית' הצמיח תג בגן, ושמו אגו"ז עגול מחוץ ומרובע מבפנים ונחלק לשני חצאים. ושניהם אדוקין זה בזה והם שנים והם אחד. והוא שנרמז בפסוק זה, "אל גנת אגוז ירדתי לראות באבי הנחל" (שה"ש ו' יא'):

וכל זה ידוע לכל מקובל שלם שקבל סתרי תורה, כי התגים אשר באותיות, הם רמז על כתרים. והכתר נרמז בהם "בספר היצירה" ליודעיו ומכיריו באותיות אמ"ש שהם כלי תבונה. תבין זה מסוד השמשים שהם י"א אותיות. וסימנם, שמלאכת"ו בינ"ה וממנו תבין ג"כ שמות האילן הנקרא עץ החיים, גם עץ הדעת הטוב והרע, אשר שניהם בתוך הגן כדמות הפרי שבתוך קליפות האגוז:

והפירות ג' מינים. (א) פרי נאכל מבית ומחוץ כולו, כאתרוג והדומים לו. (ב) ופרי נאכל תוכו ולא ברו כאגוז. (ג) ופרי נאכל ברו ולא תוכו כתמר. ומי שאין תוכו כברו אל יכנס לבית המדרש. והרמז ר' עקיבא שהיה תוכו כברו, ע"כ נכנס בשלום ויצא בשלום. אבל אחר (אלישע בן אבויה) לא היה כן כי טינה היתה בלבו, ועם היותו חכם גדול בתורה ניצחתו מדת הדין. ויצא לתרבות רעה בעת הנסיון והבחינה. ור' מאיר רמון מצא תוכו אכל קליפתו זרק:

והזוכה להשגת הספירות צריך שיזהר מן המדות ההפכיות, פן ימות במלחמת היצרים והשמירה כולה תלויה בכך שישים הנכנס בסוד כל ספירה בענין אותיות היצירה כל דעתו בשם הנכבד והנורא לכבודו לבד לא זולת זה:

ועתה אבאר לך איך תתנהג בהשגת השם, בכח הספירות הנזכרות, בקבלך שפעם בכלל מהותך. דע שיש באדם שלשה עניינים שבהם הוא משיג כל השגותיו. בכח השנים מהם, בו כוללים י' ספירות בלי פירוד, חמש כנגד חמש, והאחד מהם בו ה' ספירות לבד והם חצי י' השניים פנימיים תלויים בשכל ובנפש יחד. ה' כוחות לשכל תלויות על חמשה חומשי תורה. וה' כוחות לנפש תלויות על חמש מגילות (ס"א מגולות). והאחד חיצוני תלוי בגוף הפועל ה"א פעולות חיצוניות (כמו) באותיות, לפי הפעל השלם שבגוף. והם חקיקה במישוש האצבעות בעט, והעט בדיו עם הלוח שעליו חוקק האותיות ומחדש מהם בריות חדשות ובונה עולמו ומחריבו, עד שאומר 'דין אהניין לי'. וזה הפעל הוא פעל אלקים. כי כמו שהאדם חוקק אותיות שהחמר שלהם הוא הדיו. ובאמצעות הקנה הוא לוקחו מן הקסת ומצייר בו צורות מתחלפות, כן השם חוקק אישים פרטיים בעלי צורות מתחלפות באמצעות הקנה בעל הברית. והדיו יורד דרך הצנור לח מן העט מושך אותו מן הקסת ויורה כחץ, עד הגיע אל הלוח בחלון תעלומה ונדבק בפנים ונקפה ומתיבש ונתפש ומצטייר מבית עד התגדלו בהעלם ויוצא לאור העולם. נגלה לחיצונים בחיצוניותו ונעלם בפנימיותו, כדמות האות שנגלהו ניכר ונסתרו נעלם:

ומזה תבין סוד העבור, כי איני ראשי להרחיב בו יותר מזה מפני פחד האשפ"ה הידועה הנזכרת במשלי בניני פלטרין. והרמז הוא אשר שכבת זרע, שהוא דם בכיסיו והוא זר"ע לב"ן והוא שט"ן דומה לדיו אשר הוא שחור. וסוד די"ו שחו"ר רו"ח ושד"י:

הנה החקיקה נרמזת והיא פעל ראשון, והחציבה פעל שני והיא תקון הצורות בחמריהם כתיקון כל אות בדיו. והוא לפי היות ההתחלה מנקודה קטנה בצורת נקודת חולם או נקודת חיריק או נקודת שורק, שזו עליונה וזו תחתונה וזו אמצעית. כח מכריע בנתים, בין פמליא של מעלה ובין פמליא של מטה. בין בית דין העליון ובין בית דין התחתון. ונחצבה הנקודה הזו מן העליון ונחקקה בתחתון. חצובה מרוח הקדש והחקוקה ברוח (החול) [הקדש]. והיא עולה ויורדת ועומדת תלויה באמצע. ומדת הדין קשה תוך האות שמה דגש והיא נקודה אמצעית. ומדת הרחמים רפה היותה על האות, רמז אל ההקפה, ושמה רפה רך וקשה תבנית גבור וחלש ופתח וקמץ עם צרי וסגול הם מתחלפים. שהם שני מלכים ושני משרתים. קמץ גדול וקמץ קטן שהוא הנקרא צרי. שני מלכים, אחד מורה על מלך גדול ואחד מורה על מלך קטן. והנה שני כוחות, כח גדול וכח קטן, פתח

גדול ופתח קטן שהוא הנקרא סגול. שני משרתים, אחד מורה על כחו שהוא גדול. ואחד מורה על כחו שהוא קטן. והסוד הוא לפי מה שזכרנו, בצורה זו המציירת פה:

א א א א א א א:

כמו ג' נקודות בשורק, במקום נקודה אחת אמצעית. להודיע שהתיבה כלולה משלש כוחות והשגחתה בתחתונים ומבטת תמיד לאחריה. כלומר, מה אחריתה. וכשתחבר שני המלכים שהם קמץ וצרי, אשר סודם קטן וגדול, שם הוא ועבד חפשי מאדניו. תמצא צורות שניהם משותפות שוות עם צורות שמשיהם שהם פתח וסגול. כי אלה נכללים בקו אחד ושלש נקודות זה כל קו אחת ושלש נקודות כאלה כן אלה. וארבעתם אם כן מורים על מעשה מרכבה ועל הצטרפות אלה עם אלה, וכולם אם כן שני קוים ושש נקודות לארבע צורות. ועל דרך משל א ב ג ד נקודם בארבעה נקודים וצרפם והפכם בכל גלגליהם ותבין מהם "סוד אדני ליראיו":

ודע כי השורק המשולש רמז לקו נוטה למערב. כי השכינה במערב והוא שמש לנקודה האמצעית. ודע כי השוא שצורתו בעלת ב' נקודות תחת האות, משתתף לעתים עם המלך הגדול שהוא הקמץ. וימהר תנועתו, וישנה אותה לעלוי, להדמות אל המלך היושב על הכסא והוא החולם. הוא משתתף עם המלך הקטן הנקרא מלך קטן והוא הפתח הגדול. כי ארבעתם ארבעה מלכים הם. אלא השנים גדולים והשנים קטנים ומשתנים וממהר תנועתו לבד ואינו משנהו. וכן משתתף עם הסגול וימהר תנועתו ולא ישניהו. אבל אינו משתתף עם הצרי לעולם והוא דומה לו בצורתו, אבל לא במערכתו ותנועת שניהם הפכית כי זה מאחר התנועה וזה ממהר התנועה. 'ודמיאן נקודתא באותיותא כנשמתא דחיי בגופהון דבני אנשא'. ומספר כל הנקודות יד"א עם הדגש. ורמזם "פס יד"א כי כתב"א" (דניאל ה' ה'). וכלל הקוים ב"א עם הרפה וכבר נרמז בסוד גם "אהב"י אהב (ו"מ י"מ) [ומשחרי ימצאנני]" (משלי ח' יז'):

והנה החציבה נרמזת בפעל האנושי אשר ממנו יודע הפעל האלקי. כי המלאכה משבחת את בעליה או מגנה אותו. ואם היא מופלאה יפלא השבח:

וכל צורות מלאכה נחלקת אל שלשה מינים שסימנם שב"ח, ורמזם "מבכי נהרות חב"ש" (איוב כ"ח י"א). והן צורות חלק כדמות הלובן בלוח או השחרות על הלובן באותיות על הדף. וצורה בולטת וצורה שוקעת כדמות חותם הזהב על השעוה. ושתי הצורות השניות הפכיות, והראשונה אמצעית ביניהן, שאינה לא בולטת ולא שוקעת. וכששמש זורח לנו מהמזרח, מראה לנו צורה בולטת ומתחייב ממנה האור. וכששוקע במערב צורתו אצלנו שוקעת ויתחייב ממנה החשך:

ואמנם צורת האותיות עם היותה בדמות חלק נוטה אל הבולטת, וצורת העינים בולטת מן האותיות שבה צורה בולטת עבה וגסה מאד בעניין יחודה, יעלה בסוד האורים והתומים ומצטיירת בתוך עיני הראש. ומאירים האותיות את העינים בשקיעתן בהם ומשם עובר הכח אל הלב ומשתקע בו בולט. והלב מקבלו ומשלים בהם פעלו ויוצא מן הכח אל הפועל, בהשגתו זאת המופלאה הנעלמת. ומי שרואה את האותיות ואינו מגיע בראייתם אל זה הפעל הנעלם, דומה בהם לפי ערך זה המעשה האלוקי המופלא, למי שאינו מכיר את האותיות ורואה אותם כתובות בספר, שלא יעבור דבר מהם אל תוך לבו להבין מה שהם אומרים ולא ישיג כוונתם בשום פנים. כן הרואה גוף האדם ואינו משיג ענייניו, שלא יתכן שידע למה נברא ומה עניין מציאותו ומה תכלית הכוונה בו. וכמו שיש לגוף עניינים מתחלפים, כך יש לכל אות ואות עניינים מתחלפים:

ומכאן ואילך אם אתה חכם תבין החציבה הנזכרת. והנה חקקן חצבן אמורים והחציבה כטעם שהיא מוטעמת ומתוקה כשהיא יפה ונאה. והפכה כשהיא כעורה ומגונה. שקלן, דומה לפעל נחירי האדם. תדע זה מסוד שקל הקדש באמרו, "מחצית השקל בשקל הקדש. . . לכפר על נפשותיכם" (שמות ל' יג'). כי הסוד, "ולא יהיה בהם נגף בפקד אתם" (שם). והמגפה נעצרת עם ריח הקטרת. "וירח יי את ריח הניחוח" (בראשית ח' כא'). והמשקל מישב הדעות והנחירים שוקלי השעות הנפרדות והזוגות בסגולת המנין. וכתיב "ויפח באפיו נשמת חיים" (בראשית ב' ז'). והשוקל האותיות צריך שיתבונן בסוד הזכרת השמות עם הנשימות הנעלמות החתומות בכל החכמות ובהם יחיה אחרי מות. והנה המשקל והריח נרמזים המירו התמורה היא במראות מתחלפות נראות לעינים ודומים לצבעים ולטבעים. כי הטבעים הם מחליפי צורות וממירין זו בזו צורות לחם בצורת דם. וצורת עסה בצורת לחם וצורת קמח בצורת עסה. וצורת חטה בצורת קמח וצורת שבולת בצורת חטה. וצורת עשב בצורת שבולת. והנה זה למפרע וישר עשב שבלת חטה קמח עסה לחם דם. והנה עשב בעל שב"ע צורות בהגיעו לגוף הניזון. ואמנם זה באדם, אבל שור אוכל עשב מתהפך מיד בגופו אל דם. וסימנם באדם ד"ל ע"ק ח"ש ע': והצבעים מתחלפים וראשוניהם לבן. שהוא מקבל כל הצבעים, בסוד אש לבנה. ואחרוניהם שחור שהוא תכלית כל הצבעים בסוד אש שחורה. והשם חקק תכלית התורה שהוא ישראל בראשיתה שהוא בראשית. ורמז דבר זה אמרם ז"ל, מחשבתן של ישראל קדמה לכל, שהם תכלית כל היצירה וחותם כל המציאות. כמו שהם חותם כל התורה. ועל זה העידה הקבלה שצריך לכתוב לעיני כל ישראל בסוף שיטה אחרונה מיוחדת לעצמה ובאמצע השיטה כדמות החותם "לעיני כל ישראל":

צירופם כל"ל איל"ן עשיר"י, כולל עשר ספירות וכן מספרם הספירו"ת. והם עמקי שכל הפועל והם מעמקים תהום. רמז להם "תהום אל תהום קורא לכל צנוריך" (תהלים מ"ב ח'). וסמיך ליה, "כל משבריך וגליך עלי עברו". וכן תמורת האותיות מעמקת עד תהום רבה ועולה למעלה ויורדת למטה, פעם מאירה התמורה את העינים ופעם מחשיכה. כי העינים רואות בהמצא האור עמהם ובהיותם פקוחות. ובאור מבדילות בין התמורות שהם אות וחיים וברכה וקללה וטוב ורע אולת וחכמה חן וכעור זרע ושממה עבדות וממשלה. ובתמורה מקום הסכנה שאם העינים עיורות אינם רואות עם האור:

ובתמורות יצאו ההכנות בעניינים הפכיות, כמו ששמעתי אומרים שהשוטים הופכים מלת " (בצלו) חמדתי וישבתי" (שה"ש ב' ג'), ואמרו (צלוב) שהיא מצורפת. ומי שפירש כך אמר (בצלו של צלוב) חמדתי וישבתי ועל זה הלך ולא ידע מאמר, "לא תלין נבלתו על העץ" (דברים כ"א כ"ג). והראיה כי קללת אלקים תלוי לא היה חומד לשבת (בצלו) והרוצה לתלות יתלה באילן גדול. וזהו טפשות ורשע מן המוציא דברי התורה למינות, שהרי אם היה שיר השירים שהוא קדש קדשים חול והיו העניינים כפשוטם חס ושלום, יורו כל דבריו אהבת חתן וכלה גופים לבד, ו"חלילה לאל מרשע ושדי מעול" (איוב ל"ד י'). לשום חכם שלם והוא מבני ישראל שהם זרע קדש, מבני אברהם יצחק ויעקב ותלמידי משה ואהרון ודוד ושלמה, להעלות במחשבתן ששיר השירים הוא כי אם משל לכנסת ישראל עם הקב"ה, שהוא לה כחתן שלם בכל השלמויות והיא לו ככלה שלמה בכל השלמויות, הוא לפי האלהות והיא לפי האנושות. והדבקות והאהבה בינה ובינו משותפת על דרך עלה וירדת, זו עולה וזו יורדת. "מי זו עולה מן המדבר" "אל גנת אגוז ירדתי", רומז לבתולה אשר דם בתולים ברכתו "אשר צג אגוז כגן עדן" וכו':

וצורות השתתפות שניהם כצורות זכר ונקבה איש ואשה שכינה ביניהם. והוא החותם הידוע, י"ה או אמור חצי השם, שמחציו מתמלאה תיבתו. זכו שכינה ביניהם לא זכו מסתלקת מביניהם, ונשארו אש אוכלת אש כמו שכתוב בפרקי דר' אליעזר וכן חתן וכלה. והאהבה האנושית אינה משתתפת עם האלוקית אלא אחר רוב תלמוד תורה ואחר רוב השגת חכמה ואחר קבלת הנבואה. והיא סוד חת"ן תורה, תי"ו תוך ח"ן, (ח) חכמה מימינה (ת) נבואה משמאלה נו"ן כל"ה. סימן עשר ספירות אלו בכלל:

אב, גד, הו, זח, טי:

כללם כל"ה רמז למען שהוא כולל עשר נפשות, שהם בעלי עשר צורות מתחלפות. אבל מינם אחד, ולהם חזן אחד מדבר ומנהיג וכולם מביטים אליו ועל פיו יחנו ועל פיו יסעו.

והשאר תשעה אנשים, שלשה כהנים ושלשה לויים ושלשה ישראל, שלשה בתי דינים. והעשירי יהיה קדש לה', וכלל מרובעם של עשר ספירות לפי זו הצורה:

א ד ט יו כה לו מט סד פא ק:

א' פעמים א', ב' פעמים ב' הם ד'. ג' פעמים ג' הם ט'. ד' פעמים ד' הם יו' וכן כולם. אגו"י הולך כך, א'ב' הם ג'. ג' עם אב' הם ו'. ד' עם אבג' הם י'. ה' עם אבגד' הם יה', כי אבגד' עולה עשרה, וה' הם י"ה. וכן כולם עד נ"ה. כשתמנה הנוסף על המרובע יעלה בכללו שכ"י, והשאר נ"ה והנה סודם שכינ"ה. הא למדת מכאן שהיא כוללת עש"ר ספירו"ת בלימ"ה. ומספרם קדו"ש והוא סוד או"ר או"ר, ורמזם יהיה נודע מן יה"י או"ר ויה"י או"ר. אלף וו רש רוח הקדש, אלף וו רש איש ואשה תאג"י כתרים. והנה אגלה לך עתה למה קראם בלימה:

א ג ו י יה כא כח לו מה נה:

דע כי אלה האותיות מורות גם כן על עשר ספירות, אשר מהם התחייב, והמספרם י"ו אותיות. וכן המרובע שכתבתי לך גם כן הן י"ו אותיות הרי מספרם ל"ב. וכלל הראשונות בחשבונם עולה הי"מ. חברם אלה עם אלה ותמצאם בלימ"ה, וסודם ים הלב. כלומר שהלב משוטט ומתפשט בים החכמה, והוא ים של עשר ספירות ולהם שלשה ספרים הנזכרים. הדרך הראשון מספרו נ"ה. וזה שכתבנו פה מספרו ר"כ. והמרובע שלפניו מספרו שפ"ה. וכלל שלשת המניינים לפי מספרם עולה 'לי"ל שמרי"ם'. וסודו 'ע"ת ק"ץ' והנה מצורף 'הכ"ר הנפ"ש', "וכסאו כשמש נגדי" (תהלים פ"ט ל"ז). וסוד 'בל"י מ"ה' 'כסא"ו' וסוד כסא"ו 'לבנ"ה', ולבנ"ה כשמש נגדי ודמים והבן עמהם סוד 'נגד"י' שהוא 'בינה' כוללת 'גד"י ודל"י' שהם משרתי 'כוכב שבתי' שסודו 'מחשבתי', והכל בינה מחשבתי והמשיגה הבין מחשבתי. והנה לבנה בבינה, גם חכמה כחמה, ודעם. וכשתבינם ותכיר קשר המולד בתקופה, מהם תבין השפע הנשפע מן המשפיע אל מקבלו:

ודע כי ג' דרכי הספירות שכתבתי לך, הם בסודם בינ"ה. ופירושו י"ב פעמים נ"ה, שהעולים ע"ת ק"ץ, והכל ס"ם, והוא סת"ר. וסודם ימינ"ו, ו' פעמים ימי"ן, "נשבע יי בימינו" (ישעיה ס"ב ח'). "כי חלק יי עמו" (דברים ל"ב ט'). "וכפר אדמתו עמו" (שם מג'). "עליו בשמים ירעם" (שמ"א ב' י'). "ויהי למטה בכפ"ו" (שמות ד' ד'), בימינ"ו. כל אלה רמזי הבינה הדומה ללבנה. וכן באמת 'חמ"ה ולבנ"ה' הם מורים לאדם 'חכמ"ה ובינ"ה' אם זכה לדעת מהלכם לפי סוד העיבור ואם לא זכה הם לו 'מלאכ"י חבל"ה', והנה חכמה ובינה שנים. ודע כי חותם ג' הדרכים יחד שעולה 'קלל"ה ממית"ה', בם 'כ"ח ברכת"י',

מפני היות בהם 'גמו"ל וענ"ש נהפ"ך', ובהם הליל"ה והימי"ם חיי"ם, שבם 'אלקינ"ו מחי"ה המתי"ם', בכח הזמן שעליו תלויה כל אמונה ומי שאינו יודעו ומכירו נשמת מה לו. וסוד זמ"ן זי"ן מ"ם נו"ן, והוא החמ"ר הראשון העליון, והוא במספרו נבר"א. וזהו סודו לפי צורות הספירות. והשתכל בו והבינהו:

א:

אב:

אבג:

אבגד:

אבגדה:

אבגדהו:

אבגדהוז:

אבגדהוזח:

אבגדהוזחט:

אבגדהוזחטי:

וכן עוד שיושלם טור אחרון שהוא בו כ"ב אותיות ואז יעלה מספר כל הצורות בכלל החמ"ר שסודו נבר"א על פי האותיות לפי דרך אצילותן מן אלף ועד תיו. ועליהם נאמר, "פלאו"ת עדותיך על כן נצרתם נפשי" (תהלים קיט' קכט'):

ודע שמניין הכללים שתספור בחבור כ"ב אותיות עולים ר"ר, שהם ששה אלפים גם ה'. ואם תחברם תמצא כרו"ב שהוא ע"ץ החיי"ם. ואם תאכל מפריו גם ברו"ך תהיה ולעולם תחיה. ועוד צריך שתהפכהו מסופו לראשו עד שיצוייר שלם בחותם שלמה בששה קוים, על דרך זו וכן הכל עד אלף:

ת:

תש:

תשר:

תשרק:

ואז תהיה מלת א"ת חותם. ואז תמצא כרוב אחד מקצה מזה וכרוב אחד מקצה מזה. ותכיר שנים כרובים זהב, אשר על הכפרת שהם בסוד השכינה. כאמרו "וישכן מקדם לגן עדן את הכרובים ואת להט החרב המתהפכת לשמור את דרך עץ החיים" (בראשית ג' כד'). לשמור ברוח הקדש הכרוב. ורמז המתהפכת תמצאנו ברמז סופי תיבות של פסוק הראשון של זה החיבור, ת'צ'ה ת'נ'ה (משלי א' כ'). ואמנם ראשי תיבות גם הם רמז

ח'ב'ת ב'ת'ק. להודיע בם אימתי נברא העולם, ויוודע מהם אשר בתשר"י נברא העולם והעד שהוא יום הדין. ואנו אומרים "זה היום תחילת מעשיך זכרון ליום ראשון, כי חק לישראל הוא ומשפט לאלקי יעקב" (פסיקתא דרב כהנא פסקא כג' אות א') והנה ראשו ח' וסופו ק' ותוכו ב"ת. "ואחר ילדה בת ותקרא את שמה דינ"ה" (בראשית ל' כא'). הוא מידת הדי"ן, כי צורת יעקב חקוקה בכסא הכבוד. ואם כן הנה סוד האחד כרו"ב נבר"א, וסודו ימי"ן שמא"ל והוא איל"ן שמי"ם. והנה צורת ההתהפכות הנזכרת מספרה כ"ח הק"ף, וסודה כ"ח הפני"ם, והיא כ"ח הפע"ל כ"ח אלף וקפ"ה הם דעם והבינם כי הכל תלוי ב"ך, והוא מנהיג המין. ורמזו אכי"ר יג"ר שהדותא, וכשתכפיל מספר הספירות זה על זה, יעלה מספרם שם ר"ל נבר"א ונ"ה ול"ב. וכשתהפכם תמצא ש"ם שני, "שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו" (שמות ט"ו כ"ה):

ועתה אשוב אל מלת צרפן. דע כי הצירוף דומה לשמע האזנים, כי האזן שומעת והקולות יצטרפו לפי צורת הנגון וההברה. והעד כנור ונבל שמצרפין קולם ובצרוף הקולות האזנים שומעות חילוף ותמורה בחבלי אהבה והיתרים המוכים ביד ימין וביד שמאל הם מתנועעים מביאים הטעם המתוק לאזנים. ומהם עובר הקול אל הלב ומן הלב אל הטחול והשמחה מתחדשת בינתיים באמצעות תענוג חילוף הנגונים. ואי אפשר לחדש זה כי אם בצורת הצירופים והוא שיכה המוכה ביתר הראשון הנמשל לאות א' על דרך משל ויעבור ממנו או אל יתר אחד או ב' או ג' או ד' או ה' כלומר אל יתר שני או שלישי או רביעי או אל חמישי כי נעמוד בחמישי על דרך משל ומשם יגלגל ההכאות ויחדש בגלגול, ניגונים ונעימות מגלגלין הלב באמצעות האזנים:

וככה הוא עניין הצירוף לגלגל האותיות מחוץ עם העט בצורת צירופי אותיות אמ"ש כאלה, אמש, אשמ, משא, מאש, שאמ, שמא. כן כל כיוצא באלה והדומים להם:

ואם כן כבר גליתי לך כל הנגלה המושג בהרגש. וצריך להודיעך מעתה מה שימצא בזה העניין בכח הדמיון שהוא המשיג השני הפנימי. ואקדים הקדמה קטנה לפני זה, והיא צריכה מאד לפי כוונתי בעניין זה. ואומר שכבר התבאר במופת שהאדם מורכב משלשה עניינים מתחלפים. האחד מהם האדם שהוא מורכב מארבע יסודות המורכבים מארבע צורות ראשונות, והם אשר חמרם חמר אחד והוא החמר הראשון התחתון אשר מציאותו בכח. וגבול מקומו תוך גלגל הירח שהוא האחרון שבגלגלים כולם. והגלגלים מקיפים זה את זה. והשני הנפש הנשפעת מהם והיא צורה לחומר הראשון. והשלישי השכל. ומפני שקדמו למציאות הגוף צורות אחרות והם שבע צורות, היתה זאת צורה שמינית ונשתלשלה מגלגל המזלות שהוא השמיני המקיף השבעה. ומתוך היותה בעלת

צמיחה נודע ממנה שכחה מתפשט תחילה על הכבד וממנה הגוף צומח, ודומה בזה לאילנות ולעשבים הצומחים. והוא הפעל הראשון הנפשי שהוא פעולת הגוף. והוא בעצמו כולל שבע פעולות ידועות לכל, מכח הזן הפועל בניזון באמצעות המזון, עד שוב המזון זן וניזון. וכל זה הכח ארצי ועפרי ותחתון ואינו צריך אל גלגל עליון, כי די בו במדות היסודות שהם הקור והחום והלחות והיובש ומה שיתחייב מהם מן האיכויות הנשארות המתחייבות מאלו הארבעה:

ולפיכך נאמר כי התחתונים תמים, ועוד כחה מתפשט ומתעלה ושוכן בלב ויקרא חי והוא פעל נפשי שני לראשון וכעדות הקבלה התוריית. כי הצמחים כולם אינם צריכים אל גלגל חי שהרי נבראו ביום השלישי לפני הכחות הגלגליות החיות. אבל החיוני צריך אליהם מפני שהם נבראו ברביעי ונפש חיה נבראת בחמישי. ובששי אחת מימיית (מיסוד המים) ואחת ארציית. ואם כן הם שני מינים חיים, האחת שרץ נפש חיה מימיית והמה עפריית רקקיית נוטה לארציית והשנית נפש חיה ארציית:

והנה המים לחים וקרים, וקרירותם מצד צורתם ולחותם מצד חמרם. והקר והלח אי אפשר לו להיותו חי, ואיך נמצאת נפש חיה מן המים. והמים מקבלים כח מן הירח והוא המאור הקטן וכנגדם נאמר ביום השני, "יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים" (בראשית א' ו'). ומדת המים חסד וסודו של"ג שתחת כסא הכבוד. הוא החש"ך שנאמר "חשכת מים עבי שחקים" (תהלים י"ח י"ב). והרמז בהשגתם אמר רבי עקיבא, כשאתם מגיעין לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים שנאמר דבר שקרים לא יכון לנגד עיני (חגיגה יד.):

ואמרם "אבני", יורה על שני מינים. וכן כתיב, "ונטה עליה קו תהו ואבני בהו" (ישעיה ל"ד י"א). והאחת היא אבן שתיה שממנה הושתת העולם. ושתיה שם מורה שני ענייניים. אחד מלשון שתי כלומר יסוד. ואחד מלשון "והשתיה כדת". ולפיכך אומרים שמשם הקב"ה משקה כל האילנות והוא סוד מופלג. והשנית היא אבן ספיר דמות כסא, זאת מקפת בכל וזאת מקפת מכל. ועל כן יש ביניהם תכלית ההבדל ואינם דבר אחד במהותם. והאומר שמהותם אחד דובר שקרים, אבל באמת נקראים בשם אחד והוא שם מים. והמגיע אל זאת ההשגה צריך שיתדמה בהשגתו לרקיע המבדיל בין מים למים ויהיה גם הוא מבדיל בין מים העליונים למים התחתונים:

נמצא שהמבדילים הם שלשה, שענין המים הנקראים חכמה והם האלקים והרקיע והאדם. וצריך לדעת זה מתוך התורה שאמרה על הרקיע "ויהי מבדיל". ועל השם "ויבדל אלקים". ועל האדם שהם ישראל לבד. שנאמר "ואתנה צאני צאן מרעיתי אדם

אתם" (יחזקאל ל"ד י"ז), אתם אדם ולא הגוים אדם והוא סוד נעשה אדם כי השאר הם בהמות וחיות ועופות. ונקראים בשם אדם בשתוף השם ובחילוף הענין בשתוף שם חי. ואם כן ישראל המובדלים מן האומות שנאמר "ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי" (ויקרא כ' כו'). ונאמר "והייתם לי סגולה מכל העמים כי לי כל הארץ" (שמות י"ט ה'). הם המבדילים לבד שנאמר "והבדלתם בין הבהמה הטהרה לטמאה ובין העוף הטמא לטהר ולא תשקצו את נפשתיכם בבהמה ובעוף ובכל אשר תרמש האדמה אשר הבדלתי לכם לטמא" (ויקרא כ' כה'). ונאמר "זאת תורת הבהמה והעוף וכל נפש החיה הרמשת במים ולכל נפש השרצת על הארץ להבדיל בין הטמא ובין הטהר ובין החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא תאכל" (ויקרא י"א מ"ו):

ודע כי סוד 'שר"ץ נפ"ש חי"ה' הוא אצל המקובל השלם גדול מאד וסודו האחד 'שר"ץ מכי"ר החפ"ץ', והוא 'ת"ג שומ"ר טפ"ה' אשר ממנה הגוף המדמה. והיא נחלקת לשני דמי"ם ד"ם וד"ם, וכן "שרץ נפש חיה" בגי' א"גם, שסודו ד"ם כולל א"ב א"ם. והוא 'שם המפורש מלא' במבטאו, כי 'נפ"ש חי"ה' 'חצ"י הש"ם' ובשעה שרץ ומתנועע הוא שלם. וסוד 'ישרצו המים' 'ירצו השמים' 'מ' ציור שם י"ה'. וייצר בשני יצרים בשני יודין, יצ"ר יצ"ר 'ש"ש מאו"ת' 'שק"ר ואמ"ת' חתומים ביצירתו של אדם, 'בהזכר ונקבה ברא אותם' הדמיו"ן הר"ע צוד"ק ומכז"ב והבן זה. והנה נאמר "תוציא הארץ נפש חיה למינה" והיא ארציית וטבע הארץ לח ויבש, והלח מקבל צורה כשהוא בינוני וכן היבש מעט. אבל הלח במים מקבל הצורות לאחריו למפרע הפוכים באמצעות כל הבל המדומה ששמו בבואה אשר היא באה בו. ומזה תבין שכבת זרע דהא ממנו בביאה דיהא ודיו ודיוהא מסוד זה"ב י"ד שתרגומו דהב"א ב"ו. והיבש ג"כ מקבל זה באמצעות הזהר במראה הנקראת אספקלריא ופעל הארץ בששי כפעל המים בשלישי כאשר (פעל) האש והרוח בראשון וברביעי. ואין זוג לשביעי כי אם כנסת ישראל וזה דרך הרמז והסוד המופלג, אבג חת דהו טת דע כי סוד ת"ת שני"ם שני"ם, ובכך סוד הח' ספירות וט' ספירות סודם "שנים שנים באו אל נח אל התבה זכ"ר ונקב"ה" (בראשית ז' ט') ז"ה בשנים ז' ראש (זכר) ה' זנב (נקבה) ומה שבתוכם (כר ונקב) סודו ח"ש מ"ל. פעם ח"ש ופעם מ"ל. ותבין אמיתת זה מסוד חצי כס"ף וחצי זהב ושניהם יאמרו לך בדברם אתך כך כס"ף וחצי זהב. ותבין זה מענין אדם הראשון שהיה קרבנ"ו כזה כמו שארז"ל שור שהקריב אדם הראשון בעל קרן אחת היית' שנאמר "ותיטב ליי משור פר מקרין מפריס" (תהלים ס"ט ל"ב). מקר"ן כתיב ושניהם מספר אחד שוה. והסוד כי י' מספר ספרי"ם הוא זכ"ר ונקב"ה, וכשתקח בו שנים במספר יהיו י' אותיות עם ה' תיבות כוללים יוד ה"א מרובעים השכינ"ה, וכן

עולים זכר ונקבה י"ה שמות מיוחדים. וכלל הכ"ל ה"ר סינ"י והם כוללים כ"ל ש"ם וכל שכן ש"ם האד"ם שסודו ש"ם א"ב וא"ם. וזהו מקו"ר ד"ם וממנו 'ילד נוצר' 'מקור הדם' טל והנה 'מקו"ר הליד"ה' מצורף 'ש"ם וד"ם' 'אנדרוגינוס', עיין בערוך ותדע שכן הוא הדבר ושניהם אסר"י נו"ן וד"ג ותבין זה מן "אסרי לגפן עירה ולשרקה בני אתונו כבס ביין לבשו ובדם ענבים סותה" (בראשית מ"ט י"א). כי שם בן ע"ב חתום 'בייי"ן ובד"ם' וסודם 'עד"ן'. והנה שני עדים נולדים מסוד גפן עם ענבים כי כן ג"ן מורכב מן ע"ב פנים ומהם תדע כי י"ש ענבים בגן. וכשתצרף גפן עם שרקה תמצא גן משותף עם ש"ר קפ"ה שהוא שר הפני"ם:

ודע כי סוד זכר ונקבה הוא שמי"ם כוללים ז"ח שמות. ז' מהם זכות בשם יעק"ב שמדתו מדת אמת והיא התפארת הנחקקת על עשרת הדברות שתיבותיה קע"ב ומספר אותיותיהם 'עשרים' והם 'שר"י ע"ם' וסודם 'רוחות'. והנה 'כת"ר יעק"ב' הוא בהיות 'רוח הקודש בגן עדן'. כי 'איש ואשה עדים בגן'. ואמנם ח' מהם חובה כשם יצחק שמדתו מדת פחד. והאי"ל עד נאמן ועל כן שם אשתו רבק"ה. ושניהם שני הפכים כי מדתה מדת הדין קשה. שנאמר "ותמהר ותורד כדה העינה". והעד כי הנזם על אפה והצמידים על ידי"ה, והם כד"ה הזמ"ן על אפ"ה מתחיל מן הבק"ר "מפחד בלילות". 'והצמידים' על ידיה, 'מצוה ידים' על ידיה כחות פעולות על כחותיה, וע"כ היא מהפכת כונת יצחק, "ויהפך יי אלקיך לך את הקללה לברכה כי אהבך יי אלקיך" (דברים כ"ג ו'). אימתי "ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו" (בראשית כ"ה כ"ח). כי צף בידיו:

והידים ידי עשו היא מדת החרב, ועל חרבך תחיה רצו"ח עשו"י לצח"ק ורבקה אוהבת את יעקב. ואין שם טעם מפורש, על כן נצחה במטעמים שאינו דומה עובד מאהבה לעובד מיראה. כי העובד מיראה מבקש טעם לעבודתו. ואם אינו מוטעם לו חוזר מאדונו. אבל העובד מאהבה כל עבודתו מוטעמת לו תמיד. ומה שהם יהו"ה י"ה שמות מיוחדי"ם הם ו' שמות מכוני"ם והנה החותם שלם יה"ו. והנה שפ"י קצ"ה מפה גם קצ"ה מפה, והרמז כרוב אחד מקצה וכרוב אחד מקצה מזה מן הכפרת יהיו שני הכרובים:

כרבים כתיב כרבים הם נצח והוד. שים עוד על זה ה' שמות מיוחדים (ידוד) שהם ב' שמות מכונים (אדני) ותמצא הכל חתום בהוי"ה בשם הקדש אשר הכל הי"ה. והרמז "כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים בעבור ישמרו חקיו ותורתיו ינצורו" (תהלים קיא' ו'). וכשתכפול זה (כח) יהיה סודו יו"ם. כי י"ו שמות מכונים עולים מ' שמות מיוחדים. כי כן לעולם על דרך היות שם המיוחד עולה ב', לפי סוד שהם אח"ד אח"ד בחילוק השוה. ועולה הכינוי אח"ד אח"ד אח"ד אח"ד ה' פעמים. והנה הסוד ב"ה

בראם. כי שנים מאלה לעולם חמשה מאלה, גם אחד מאלה כשהוא כ"ו שלם הוא לפי הכינוי שנים וחצי. והנה כל אחד שנים וחצי והנה זה חמשה וזה שנים רמז חמשים שנה (גימ' חמשה שנים). "וקדשתם את שנת חמישים שנה" (ויקרא כ"ה י'):

בראם' 'אברם' 'אברך ידו' ר"ל דיו לזמן הגלות שמספר שנותיו יהיו א"רכב, אלף מאתים ועשרים ושתיים שנה, ויושלם בשנת החמשים. וישלימו הנצרים שנת אלף מאתים ותשעים. וזהו מה שרמז באמרו "את הרשום בכתב אמ"ת" (דניאל י' כא'). כי בתוך דבריו אמר דניאל "חלם חזה וחזוי ראשה על משכבה באדי"ן חלמא כתב ראש מלין אמר" (שם ז' א'). והם ראשי תיבות אמ"ת עולים א'לף מ'אתים ת'שעים 'רא"ש מלי"ן אמ"ר' 'מאר"ץ ישרא"ל' 'חלמ"א כת"ב' 'כ"ח א"ם לב"ת':

ארץ ישראל גבוה מכל הארצות ושמה נחלת גוים וחתום עליה 'חלון תגים' והיא 'הטפ"ה הבתול"ה' טפ"ה קרואה נפ"ש חי"ה. וזהו "תוצא הארץ נפש חיה למינה" (בראשית א' כד') הארץ הידוע, וסימן ארץ אלף מאתים ותשעים והיא ארץ ישראל שהיתה ארץ כנען שהיא ל"ב העולם. וזהו "מבכ"י נהרות חבש" (איוב כ"ח י"א):

וידוע כי כח שבתי כנגדו בכוכבים שהוא גבוה מחבריו. והנה הגבוה ראוי לגבוה וישראל אומה גבוהה מכל האומות. "כי גבה מעל גבה שמר וגבהים עליהם" (קהלת ה' ז'). והגבוה הוא עפר ארץ ישראל ועליו גבוה ששומרו הוא שבתי וישראל הם גבוהים עליהם על שניהם וזה מבואר:

ודע כי כשתחבר נפ"ש חי"ה מימיית עם נפ"ש חי"ה ארציית תמצא ביניהן תכלי"ת ההבד"ל. אך לשתיהן רשו"ת באות תאומים כלומר שהם אותיות בטבע כלומר אותיות טבעיות בעולם ובשנה ובנפש. אבל הלשונות הן הסכמיות, וצורות אותיותינו וחבור לשונינו לבדם פעולות אלוקיות. ושתי הנפשות סודם שבת"י צד"ק רמז שק"ו צי"ת שהוא שם בן מ"ב שראש אב"ג ית"ץ (גימ') בתולה ודגים וסודו 'בתול"ה ודגי"ם'. כי ראשו חובר בשני מזלות וסופו חובר בשני כוכבים ועושין הרקי"ע א"ש ורו"ח והמזלות עושין 'די"ו מימי"י ועפר"י'. כי סודו 'במולדו"ת חי' והם המזלו"ת שהם 'הרא"ש' מכל 'גלג"ל תל"י'. וסודם בין מזל"ו ומז"ל י"ב בתולה סוף הששה מטלה, ודגים סוף הששה ממאזנים. ואמנם מזל מאזנים נברא משם י"ה מרובע גם מז"ל טל"ה נברא משם ו"ה מרובע. והנה זה רכ"ה וזה קכ"א, ורמזם יחד "ידוד איש מלחמה יי שמ"ו" (שמות ט"ו ג'). והנה בתולה עפר ודגים מים. שני מלכים (בגימ' בתולה ודגים) 'עפר מים' שניהם קשורים 'שני חייבי"ם' 'בשני זכאי"ם' 'ערפליי"ם' 'רקיעיים' ונבראים 'ענ"ף מענ"ף'. ומהם מתהוים העניינים ונמסרו המינים לענפיהם:

ודע כי סוד 'נחלת גוים' 'גבריא"ל א"ש' ומראהו 'מראה א"ש' 'וישרא"ל' 'נחתמו בכוחו', באמרו "מימינו אש דת למו" (דברים ל"ג ב') והוא חמ"ר פרט"י, ולפיכך על יד"ו 'תמח"ה טפה'. כי כשישראל עושין רצונו של מקום, והוא שישתדלו לדעת שמו הגדול, מיד נעשה השמאל ימין. והטפה שנכתבו ממנה הבריות במדת הדין קשה ובכף חובה נמחקת ונכתבת במקומה הפכה וחלופה והיא טפה חתומה במדת רחמים חזקה ובכף זכות חקוקה:

וממה שכתבתי בגלגולי עניינים רבים מדולגים ומקופצים מזה אל זה ורמוזים תבין כונתי בזו ההקדמה. ועתה אשוב אל ענייני ואומר שכבר קמו עלי אנשים רבים שהם חכמים גדולים מחכמי ישראל במקומות הרבה. ויש מהם שהיו בקיאים בראשי פרקים מדרכי הקבלה. ויש מהם שלא שמעו ממנה דבר לעולם. ויש מהם ששמעוה וגינוה, יש מי שגינה אותה מרוב מעלתה ומעוט שכלו ויש מי שגלה עדות אמונתו בה, וגנה אותה מפני שלא האמין בה וחשב שאינה אמת בשום פעם. ואני איני מגנה אחד מאלו כולם שאינו פלא שיכחישוה אותם שלא ידעוה ולא שמעוה כלל. כי אפילו היודעה והמכירה מסתפק בה מאד אם היא אמת אם לא. וזה יקרה בהכרח טבעה למי שלא הוציא שכלו מן הכח אל הפועל בה. אבל מי שיצא שכלו בה מן הכח אל הפועל הנבואי, אי אפשר לו להכחיש דבר ממנה בשום פעם בעולם לעולם לא בעת הפועל הנבואה ולא בעת מן העתים. כמו שאי אפשר לו להכחיש היותו אדם ומזרע זכר ונקבה אעפ"י שזה מורגש לו וזה מקובל ששב מושכל אצלו. מפני שרואה זה הענין טבעי נמשך שהאדם הזה הפרטי נברא מזכר ונקבה:

וכבר הקשו עלי רבים בעניין חדוש העולם וחשבו עלי שאמונתי באמונת אריסטו בקדמות וחלילה, חלילה לי מזה ומכיוצא בו. כי הוא לא השיג דבר באמיתת התורה ומהקבלה הנבואית. ועל כן שגג באמונתו וטעה במה שחשב טעות גדולה, עד שהביאו עיונו החלוש להאמין אמונת שוא בענין העולם. ואיך לא יכחישנה היודעה וכל שכן זולתו אחר שהוא רואה שצריך לגלגל בה כל התורה כולה, שהיא שמותיו של הקב"ה. וצריך לחדש בה כל אות ואות ובכל תיבה ותיבה נפלאות מחודשת מעת לעת. וצריך לעיין תיבה אחת ולקושרה באחרת, ועוד להניח השניה ולבקש שלישית לקושרה עמה. ועוד באחרת פעם בחצייהם פעם בראשיהם פעם בסופיהם. ופעם במספריהם ופעם בתמורותיהם עד שצריך שיצא מכל מחשבותיו הראשונות ויחדש אחרות חדשות מגולות מהן תמיד זו אחר זו. ועם כל זה שיעשה, כל עוד ששם הקדש החתום בתוך דמו

לא ירגיש עד שהתנועע ממקורו וממקומו ולא ברח מפניו דמו במדת הפחד עם מדת השמחה עדין ולא עלה בידו דבר מכל ההשגה הנבואית:

אבל זה ידוע כי כשיתחיל השם שסודו ד"ם ודי"ו להתנועע בתוכו וירגישנו, כמי שמכיר מקום באבן שבתוכו, ואז ידע שידיעת השם פעלה בו. והתחילה להוציאו מן הכח אל הפועל. ומכאן ואילך יהיה נידון במדות כולן אחת אחת. וצריך שיעמד חזק במלחמתם כי הם שלוחי עליון בוחנים ומנסים כחו. כאמרו "כי מנסה יי אלקיכם אתכם" (דברים י"ג ד'). ויזהר שלא יהרהר בע"ז לעולם שאם לאו הוא נאבד מן העולם הזה ומן העולם הבא. ויתפלל ויתחנן תמיד לשם הנכבד להצילו מבחינת המדות, עד שיצא זכאי מב"ד העליון ויזכה בב"ד התחתון ויאריך ימים בעולם הזה ויזכה לחיי העולם הבא. שזה אומרם ונוחל שני עולמות העולם הזה והעולם הבא. כמו שנאמר "כי בי ירבו ימיך ויוסיפו לך שנות חיים" (משלי ט' יא'). "ארך ימים בימינה בשמאולה עשר וכבוד" (משלי ג' טז'). ונאמר "את מספר ימיך אמלא" (שמות כ"ג כ"ו) ורבים בהם:

ואחר שהודעתיך זה, איך יוכל אדם לכתוב השרש בשום פי' שיפרש על דרך "ספר יצירה". כי הנה אני קבלתי ולמדתי עליו י"ב פירושים וכולם עדין מחוץ לפי אמתתו. ואני פירשתי אותו בפירוש ארוך מעט וקצור הרבה לפי ענייניו ואם הייתי יודע באמת שיש ביניכם שום אדם שהיה יכול להבין מה שהייתי כותב כבר הייתי משלים רצונך במה שבקשת. ואמנם אני מסופק בזה וה' העלים ממני ולא הגיד לי ורצוני ללכת שם בשנה הזאת או בשנה הבאה על כל פנים אם יגזור השם ית' לגלגל רחמיו עלי ואז יחדיו נמתיק סוד היודעים יש צ"ו אמן:

וממה שרמזתי לך בענין ההשגות הגשמיות אשר כחותיהם הם שלוחים חלושים לחושים תוכל להבין מדעתך ענין ההשגות הדמיוניות והשכליות. ולא אצטרך לפרוט אותן כמו שפרטתי הגופניות לגמרי. ועל כן אתחיל לרמוז לך קצת קבלות מספר יצירה ומן האלפא ביתות, ולא אכתוב פרטיהם כי אם קצת מכלליהם:

בשלשי"ם 'מעש"ה מרכב"ה' והיא הרכבת 'ש"ם בש"ם' אמ"ש עם אש"ם. 'ושתי"ם' ספירות שהן 'מחשבו"ת' 'ספריות' מלשון חשבון ומספר. נתיבות-נ' תיבות, כ"ה לחצי ה'שבטים וכ"ה לחצים השני. והם מעידים על נ' שערי בינה ואלו הם נחלקים בחרוזים ברמזים. הביננ ופרש לי יב' בני אדם (כ"ד) נפשות הן וכלל אסרוני בגיד ודם:

הביננ ופרש לי שנים עשר בני אדם נפשות הן וכולל אסרני בגיד ודם:

ראובן שמעון לוי יהודה דן נפתלי גד ואשר יששכר זבולון יוסף בנימין:

מספר ראשי תיבותיהם תזכ"ר, ומספר סופי תיבותיהם א"ל תשכ"ח. מספר תיבותיהם שמו"ת ה"ם וכלל שלשתן יחד ג"ן בעד"ן המעידי"ן על כל מה שאמרתי לך שהשמות הם החרוזים 'פלאו"ת חכמ"ה'. 'שר"ץ' הרמוז למעלה ליל 'שמרי"ם' שמרי"ם לילי סוד פלאות חכמה. הוא סוד 'עת קץ' שהוא 'סתר' ס"וף ת"וך ר"אש, 'שד"י שמ"ו' תוכם אח"ד סופם שני"ם. 'החכמות אל"ף' 'פלאות החכמה' חקו"ק י"ה יהו"ה צבאו"ת בשמו"ת שמו. פי' מאזנים טלה כמו שרמזנו בשני המזלות שהם א"ו שהם מ"ט שנרמזו בסוד יהי ויהי. שלש"ה ספרי"ם החכמ"ה התבונ"ה הדע"ת חקוקים על יהו"ה ספ"ר וספ"ר וספו"ר שלש אמות שהם שלשה שמות שמ"ו שמ"ו שמ"ו ספו"ר ספו"ר ספו"ר:

וכבר הודעתיך למעלה סוד רכ"ה עם קכ"א שהוא שמ"ו של הקב"ה יתברך. ומשם תבין זה, עשר ספירות בלי מה. אור אור עשרים ושתים אותיות יסוד, אור הלילה-'יהי ויהי' 'יום'. שלושים ושתים עם עשר ועם עשרים ושתים הם ל"ב עם ל"ב נבוא"ה חבור ל"ב עם ל"ב בחבור בכ"י עם בכ"י, זכר ונקבה בראם ויקרא את שמם אדם ביו"ם הברא"ם. וקר"א זה אל זה ואמר. וקר"א א"חת ר"כה ו"אחת ק"שה. אמר אש מים רוח, ר"אש מ"לין א"מר אמ"ר וראשי תיבות הפוך בעינן בענין זה הוא סוד כל הספר. ויותר עמוק מן הקודם לקחת צורה זאת באותיות בשתופיהם ובצרופי צרופיהם:

אמת:

מארץ:

תצמח:

ראה איך נקרא בשווי באורך וברוחב. וכן כמוהו קבלנו סוד שלש מכות מעשר מכות של פרעה, והוא סוד ר' יהודה היה נותן בהם סימנים:

דצך:

עדש:

באכ:

ב:

חשכ:

שחין:

כינם:

הנה כבר אתה רואה שאלה השלשה הנזכרים בסימנם ג' ו' ט' שהן שלישית וששית ותשיעית, כי הן בלא ספק שלש שלש שלש והעשירית שהיא אחת נפרדת לבדה ובה כל הסוד שבספר היצירה תלוי. והוא שקראה השם נג"ע שנאמר "עוד נגע אחד אביא

על פרעה ועל מצרים אחרי כן ישלח אתכם מזה" (שמות י"א א'). רמז לגלות ראשונה "כשלחו כל"ה" (שם). סימן לסוף גלות אחרון שהוא בסוף הכ"ל רמז בשלחו. ולחש"ך קרא לילה הוא שם השט"ן. גם לילה שמו שהוא המלאך הממונה על ההריון המניע זרע הלבנ"ה. "גרש יגרש אתכ"ם מז"ה" (שם), 'מד"ת הדי"ן' שהיא 'מכת אב"ן' כלומר 'מכת המ"ח' והרמז אמרו "ומושב בני ישראל אשר ישבו בממצרים ל' שנה ות' שנה" (שמות י"ב מ'):

ועוד אמר "ויהי בעצ"ם היו"ם הז"ה" (שם מא') שסודם 'רפא"ל' הנקרא 'אי"ש' והוא שרפא את אברהם. "יצאו כל צבאות יי מארץ מצרים" (שם), כ"ל צבאו"ת יי הם (בגימ') עשר"ה. וכן הוא החשבון הוא חלק לתל"ת שעולה עשרה פעמים 'אלקי"ם' שהוא שם 'כול"ל' והוא 'כנוי' למדת הדין והוא בי"ת די"ן ש"ל מט"ה והוא כולל שני חמרים ושתי צורות 'תה"ו ובה"ו תה"ו ובה"ו' 'נפ"ש נפ"ש' מימיית וארציית כמו שרמזתי למעלה. בסוד ה"ו שהם כנגד ב"ג והם גבוה מעל גבוה שומר והם ד' שסודם כ"ו כ"ו כ"ו כ"ו ארבעה שמות ומהם דמים שזכרתי לך אשר דינם דק מאד:

וכשתכתבם כך בצורה זו ו"ך ו"ך ו"ך ו"ך תמצאם כבד שסודם ב' אלפים וכ"ד ב אלפי' עם ה' כשהם ד' פעמים כבד חוזרים אל כבד אחד שהוא שם אחד. על כן כתוב "הוא הלילה הזה ליי" (שם). לפיכך אמר בסוף "ליל שמורים לכל בני ישראל לדרתם" (שם), 'לדרת"ם' 'לצדי"ק ת"ם' 'צ"ד ל"י תק"ם'. 'צ"ד' 'טפ"ה' והוא 'חלו"ן' כמו שרמזתי למעלה בסוד העבור. שמרים לכל בני ישראל פלאות חכמה לכל 'אילני' בש"ר' שהם 'בני' ישרא"ל' שהם 'מלאכ"י בש"ר', והנה 'מיכאל בשר' של ישראל. וכל 'איל"ן' 'מאכל' הוא 'מלא"ך'. על כן סוד דניא"ל אילן רביעי והוא מלא"ך רביעי שהוא לאדנ"י וזהו מיכא"ל גם מיכאל ודניאל שוים במספרם:

חש"ך אפל"ה' 'כ"ח ש"ל הא"ף'. והנה חשך היא מכה תשיעית ואין לה מציאות כעשרת הדברים שהם כולם אור. שנאמר "ולכל בני ישראל היה אור במושבותם" (שמות י' כג'), 'אור בשמותם', 'אור במ"ב שמות'. והנה "שלש"ת ימים" יום ולילה שסודם סמא"ל רמז לשלשת ימי אפלה שלא נברא בהם עדיין דבר שמיימי מאיר. כי ברביעי נבראו ממד"ת מאר"ת "אמרת יי צרופה מגן הוא לכל החוסים בו" (תהלים י"ח ל"א). ונאמר בו, נטה ידך 'על השמים' (שמות י' כא') 'המתי"ם'. נטה ידך 'שטר הדין' 'ירד השטן' על השמי"ם 'רוח השטן' הממית. "ויהי חשך על ארץ מצרים 'וימ"ש חש"ך' (שם) אשר 'כח"ו שמש"י' אשר 'ש"ם כ"ח שו"י', י'מח ש'מו ו'זכרו ושמו כשם 'ארץ מצרים' ויהי חשך על יש"ו הנצר"י':

וזה סוד הגאולה ומפני שעשר ספירות מתבארים מן התורה מסתרי עשר מכות שכל ספירה פועלת שנוי טבע בעולם ובשנה ובנפש, אני צריך לדבר בם בראשי פרקים ועיין בם בתורה מאד. והעניין הראשון הוא שהשם אמר אל משה "ראה נתתיך אלקים לפרעה" (שמות ז' א') י"ה מלא לעפר ה'. כי משה הוא השם הנקרא א"ל שד"י השומר ד' ליחות הטיפה הכללית הראשונה האמצעית שהיא פי' המעיין הנקרא שרשי האילן: והליחות הם ארבעה ואלו הן ד' צבעיהם אדומ"ה שחור"ה לבנ"ה ירוק"ה וסוד סופיהם 'מקר"ן' כתי' 'מפריס' 'ספרי"ם' כמו שרמזתי למעלה:

ואהר"ן רמזנו סוד מבלתי רשו"ת וש"ם הוא שמ"ו ידוד כמו שרמזתי י"ה ו"ה וכך הוא חצ"י הש"ם. הנה אהר"ן והוא הא"ץ הוא המלא"ך המהי"ר וסודו א' מהי"ר מש"ה. ושניהם הם הראשי"ם ובידם הש"ם המאי"ר לארץ ולדרים עליה. והוא שאמר למשה "ואני אקשה את לב פרעה" (שמות ז' ג'), אשקה את לב פרעה סם המות עד שישוב לב כבד. שנאמר "כבד לב פרעה" (שם יד'). ועוד אמר למשה ולאהרן "כי ידבר אלכם פרעה לאמר תנ"ו לכ"ם מופ"ת" (שם ט') מפלאות הכשפים, כלומר מנפלאות הכשפים אשר הם חכמ"ה. תנו לכם מופת מרעיש האומות וסודו מרשיע האות באמצע שבעים אומות: ושנות משה מספרם לשון הקדש ושנות אהרן מספרם שלוש לשון הקדש. והנה הוא גדול ממשה שלש שנים והוא סוד "שלש שנים יהיה לכם ערלים" (ויקרא י"ט כ"ג). שדרשו בו, בתינוק הכתוב מדבר ששואל ומשיב ובחמשית לומד מקרא. וכבר נאמר בן שלש שנים הכיר אברהם את בוראו. ומשה אמר ואני ערל שפתים פי' כבד פה וכבד לשון אנכי:

ובכח לשון הקדש משולשה יכול אדם לשנות הטבעים אשר תחלתם כח התלי בראש ובזנב. ועל כן "קח את מטך והשלך לפני פרעה יהי לתנין" (שמות ז' ט'). לא אמר יהי תנין אבל אמר יהי לתנין. ובפעלה אמר "ויהי לתנין" (שם), רמז לסוד יהי אור ויהי אור. ואהרן פעל זה הפעל תחילה. וסוד "ולפני פרעה ולפני עבדיו" (שם) לפני העפר ולפני הלבנה, כלומר לפני המקיף והמוקף. "ויקרא גם פרעה 'לחכמים ולמכשפים' (שם יא') 'לחיים ולממיתים' כי המכשפים הם המתים ודורש אל המתים אל המכשפים. חרטמ"י מצרי"ם פועלים ברוח טמאה, 'חרטמים צרים' 'חרטמי מים מרים' 'חרטמי מצרים' 'ממיתים בני אדם' 'ממיתים נאבדים' 'מזנים כשפניים' 'שרי יום ולילה'. הם "חרטמי מצרים בלהטיהם". כאן רמז ללהט החרב המתהפכת מיום ולילה מלילה ויום מאור לחשך מחשך לאור:

והכל גלגליי וזמניי ועתיי, 'בלהטיה"ם' 'בדמיה"ם' כמו רמז לחותם היצירה ויהי כן, אבל הם בלא הויה לבד בעשיה. ואמרו "ויהיו לתנינם" הוא (הנברא) ביום ה' חסר י' וסודו שמיר וזו ההויה אינה על פיהם. 'איש מטהו' 'ישו הטמא'. וע"כ כתיב "ויבלע מטה אהרן את מטתם". מטתם כתיב הוא 'דם התלי' 'דם המת' 'דם המכשף' 'דם משמין' הוא 'המנשים'. והבן אלה כולם ומיד התחייב מזה ויחזק 'לב פרעה' 'ערף הלב' 'בעל העיר' 'עפר הכבוד'. ועוד החל לפעול פעל ראשון אחר שוב המטה תנין ואחר שובו מתנין למטה כי כך היה צריך להיות הפעל הראשון בגוף המטה בעצמו עד שיתהפך ויתפעל על פי 'משה ואהרן' כלומר על פי 'אדם הראשו"ן':

ואחר כך "ויבלע מטה אהרן את מטתם" (שם) לא את התנינם כי לא עמדו כי אם כרגע ושבו אל טבעם הראשון. על כן צוה השם למשה לאמר "לך אל פרעה בבקר הנה יוצא המימה" (שם), הנה המציא הים. "ונצבת לקראתו על שפת היאור" (שם) ראש המכשפים הוא ממית הראש "והמט"ה" שם הקדש (אדני). "אשר נהפך לנחש" (שם) אשר גלה כל הכשפים שהם כח התנין אשר מהפך ברכה וקללה על פי שמו הגדול "תקח בידך" שכבר התהפך כחו ודעהו:

ודע כי צורת ן' הנמצאת באות שלישית של שם שטן היא נון של שם אהרן. והושמה לחותם בחשן המשפט ונתהפכה במלת נח"ש עם חש"ן, רמז להם ונ"ח מצא ח"ן "תשואות חן חן לה". ואמנם שש קצוות (קצוות) חתומות בהם שלש פאות (פאות) מזה ושלש פאות מזה, והרמז בא"ש "כי באש יי נשפט" (ישעיה ס"ו ט"ז). ג' מפה ש' מפה בסוד דג"ש רפ"ה:

ולפי דרך זו צריך שתתעורר תמיד על העניין הזה ואל הדומה לו בעניין עשר מכו"ת הלב של פרעה שהיה כבד בטבע העפר, והיתה קשה ערף לפי כח האלוקי שהקשהו והכבידו שנאמר "ואני אקשה אל"פ (את לב פרעה). . . כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו":

והעד אומרו "למען שתי אתתי אלה בקרבו". ועוד שם אומרו "ולמען תספר באזני בנך ובן בנך את אשר התעללתי במצרים ואת אתתי אשר שמתי בם וידעתם 'כ"י אנ"י יי'. 'מלא"ך יי' 'איל"ן כב"ד' 'מכבי"ד ל"ב או"ב' וידענ"י מבטל הכשפים הנקראים ל"ט ומהפך כחם עם כח ט"ל ומט"ר. שסודם מחובר עם די"ו הוא מטטרו"ן 'ש"ר הפני"ם' 'ש"ר העיני"ם' 'ש"ר הקלי"ם' 'ש"ר הפע"ל' כמו שרמזתי למעלה:

ועיין שבדם נאמר, "ויעשו כן חרטמי מצרים בלהטיהם". וכן בצפרדע הנברא מן עפר הגוף. ורמזו עליו שהוא צפור דעה וטבעו הוא שיצעק תמיד. ובדם נאמר "והי"ה ד"ם" שהו"א ד"ם כב"ד. ועל הצפרדעים נאמר "והעל את הצפרדעים" זה בהויה, הוא בשנוי

עצם המים. ואפילו בחלק הנמצא בעירוב מזג של העצים ושל האבנים. וכן נאמר "ויהי דם בכל ארץ מצרים". אחר אמרו "ויהפכו כל המים אשר ביאר לדם", ונהפכו המי"ם לד"ם מד"ם מיל"ה. והוא האות הראשון הנגזר מסוד אדם 'מילה' והיא האות הראשון הנגזר מסוד 'היסוד':

והנה המכה הזאת נרמזת בעשירית בעצמה והיא סוד ההבדלה, שאמרו בענין סוד איוב. (בבא בתרא טז'.) שאמר שמא נתחלף לך איוב באויב שמתני לאויב. אמר לו טפש בן טפה, של בכור לטפה שאינה של בכור לא נתחלף לי, בין איוב לאויב נתחלף לי. והנה כ"ל ד"ם טפ"ה והיא ד"ם ד"ם כמו שרמזתי למעלה. והסוד שכל טפה וטפה שהוא בורא ממנה בריאה היא מורכבת מארבעה דמים שהם ארבעה אדים:

אד אד אד אד:

אלה ארבעתם הם התחלת כל בריה. ודע כי בלשון יון שם החלק הדק ני ני ני. וכבר אמרתי לך למעלה כי ארבעה שמות הקדש עולים ד"ק והם חוזרים אל שם אחד. והנה אלה סודם די"ו מ"ר (ד פעמים אדנ"י) והוא סוד ורדי"ם, וכשתחבר אליהם י' שמות הקדש יהיה סודם ורידים, והוא סוד ז' ור"ע הכולל ז' ורידים שהם נבראים ועומדים על שב"ע ספירו"ת ימי"ם, אשר עליהם נחתם כל מעשה בראשית:

ועל כן נודע כי הלב שהוא 'עליון ותחתון' חתום עליו שם זה"ב וכולל 'עשר מכות' וסוד זה"ב הנזכר ב' אלפים וז' פעמים ה', הרי 'הלב' נברא משם זהב. והוא חמש קללות גם חמש ברכות. והקללות ארו"ר ארו"ר ארו"ר ארו"ר ארו"ר והברכה או"ת או"ת או"ת או"ת או"ת. ועוד סודו זה אור אור אור אור עם שבע ברכות והן באות מן ה' פעמים אור שנזכרו ביום אחד שהוא יום ראשון עם מעשה בראשית, רמז לחמשה חומשי התורה. ועליהם נאמר 'אלה המצות' והנה העדות והיה הדם לכם לאות. וכן זה התחברות הצלם עם האו"ת הראשו"ן, והוא 'צלם התאו"ה' שממנו 'הצלת אומה' בהשגת האמת. והצ"ל שהוא 'ל"ץ יהי"ר' כסיל 'שמו' והוא רו"ח סמא"ל:

ובהרכבת 'ש"ם בשם' תכיר 'מעש"ה מרכב"ה'. וכשתדבק 'בברכ"ה' תדע 'הדר"ך' אשר תלך בה. וכשתשיג חכמת 'מכת הכינים' אשר היא 'מכת הדמיון', גם 'מכת הכנים' שהוא 'מכת הכסיל', לא יוכל לשלוט עליך כשפים לעולם. כי שתי המכות היו בענין מימיי. וזאת השלישית היתה ארציית שנאמר, "והך את עפר הארץ". והוא שאין השד יכול לברוא בריה פחות מכשעורה. ואעפ"י שהוא קולע אל השערה ול"ו יחטיא. ולא, נכתב בוו כי רמז הוא. ולא נאמר שהחרטומים בקשו להוסיף על מכת הכנים כמו שעשו בקודמות. ושלשה עניינים עשו לבד, הפוך המטה לתנין, והמים לדם, ועליית הצפרדע.

אבל בכנים "ויעשו כן החרטמים בלטיהם להוציא את הכנים ולא יכלו". אבל הודו בעל כרחם שזהו אינו ממין הכשפיות שלהם אך אמרו "אצבע אלקים היא", רמז לסוד הלוחות שנאמר בם "כתובים באצבע אלקים", שגם הוא ממין הנפלאות האלוקיות:

ובשבע מכות הנשארות לא נזכרו החרטמים שיחשבו לדמות פעולותיהם לפעולות הנביאים האלקיים אבל שתקו ועמדו משתוממים וסובלים המכות כשאר העם. ונאמר במכה הששית שהיא השחין "ולא יכלו החרטמים לעמד לפני משה מפני השחין כי היה השחין בחרטומים ובכל מצרים". בחרטמם כתיב והוא רמז נאמר "בחרט אנוש" (ישעיה ח' א'), והוא סוד אמרו במעשה העגל "ויצר אותו בחרט ויעשהו 'עגל מסכה' (שמות ל"ב ד'). והוא 'סמך עגלה' שהוא 'גלם הכעס' והוא 'גלם כעסה'. והרמז להכעיסו במעשה ידיכם, והוא מם וסמך שבלחות בנס היו עומדים ונקרא העגל אלקי זהב (ס). וכבר:

הודעתיך סוד זהב והנה סמכ. ואמנם נאמר שם כבד על ארבע מכות, באמרו ערב כבד, ברד כבד. וגם בארבה נאמר "כבד מאד לפניו לא היה כן ארבה כמוהו ואחריו לא יהיה כן" (שמות י' טו') ולא נאמר כזה בשאר, רק בברד נאמר "לא היה כמהו בכל ארץ מצרים מאז היתה לגוי". אבל לא נאמר ואחריו לא יהיה כן שם גם כן כמו שאמרו בארבה שהיא המכה השמינית:

וחכמת חלוק המכות כחכמת חלוק הספירות ויובן החלוק מפשטי התורה וכל שכן מסתריה. וסוד המכות בגי' שתי"ם שתי"ם הם דצ"כ עד"ש באח"ב והם חתומים בצבאו"ת, נרמזו בסוד "ה'שבעתי א'תכם ב'נות י'רושלם בצבאות" (שיר השירים) שנרמזו ראשי תבותיהם בסוד הגאולה, באמרו שם "ה'יום א'תם י'צאים ב'חדש ה'אביב" (שמות י"ג ד'). האי"ב מצורף האב"י רמז לאמרו "ואיב"ה אשית בינך ובין האשה ובין זרעך ובין זרעה" (בראשית ג' טו'). ואתה יודע כי תכלית עניין המכה הוא ענין התפילין, שנשלם הדבר בשתי פרשיות שהם סמוכות קדש והיה, והם כנגד שני בנים שואל והוא תם. בשאלת תם מהו אומר "מ"ה זא"ת ואמרת אליו" ז"ה אמ"ת (כי) "בחוזק י"ד היממ"ע" (שמות י"ג י"ד) מצרף העמי"ם, רמז בגולה שכך גאלנו בחוזק יד מיד העמים:

וסוד יד 'יו"ד דל"ת' 'חות"ם' 'קדש וחול', י' שמות הקדש שהם ד' שמות מן הכנוי. והם ארבעה פנים פן פן פן פן. וסוד התפלין גדול ונודע מטטפת ועליו רמזים מופלאים וסודות עליונים ונרמזו בפרשיות בעצמן:

ואמנם הבן השני שאינו יודע לשאל את פתח ליה שנאמר בעבור ז"ה. והנה צוה לענות לזה בצורה אחת ולראשון בצורה אחרת שהוא השני באמת, כי בזה אמר "יי לי בצאתי ממצרים מבית עבדים". ויש הפרש גדול בין אמרו "בצאתי" ובין אמרו "הוציאנו". וזכר

לזה פעל תורה ולזה פעל זביחה. ובכלל לזה אמר "ולזכרון בין עיניך" ולזה "ולטוטפות בין עיניך", לזה ידך ולזה ידכה לזה פדיון בכור ולזה שמירת החקה. ובחברך ז"ה עם י"ד תדע סוד השם. וכשתחבר אליהם ל"י תבין הסוד תאמר מיד ז"ה ד"י ל"י והרמז "ידוד לי לא אירא מה יעשה לי אדם" (תהלים קיח' ו'). "ידוד לי בעזרי ואני אראה בשונאי (שם ז'). "טוב לחסות בידוד מבטח באדם (שם ח'). טוב לחסות בידוד מבטח בנדיבים (שם ט'):

ועתה אחי אשר בנפשי הנקשר בקירות לבי וחתום על רא"ש ראש. ראה גם ראה כי הבן השני שואל מ"ה זא"ת ונקרא תם. ופרעה ועבדיו אומרים מ"ה זא"ת, וישראל גם כן אמרו למשה מ"ה זא"ת עשית לנו, וכן השבטים אמרו מה זאת עשה אלקים לנו. וכל אלו נרמזו תחילה בענין בריאת האשה מן הצלע באמרו שם "זאת הפעם עצם מעצמי לזאת יקרא אשה כי מאיש לוקחה זאת":

והנה נזכר ג' פעמים זאת, ובהם נרמז סוד מבש"ר הגלו"ת האחרו"ן עם ל"ב, ל' של זאת נוספת ועם ב' נוספת להשלים חבור ראש התורה עם סופה שסודם בשלשי"ם ומורים על מעשה מרכבה. והשאר א' רכ"ב שסודם ג' אלפים, רמז לאמרו "וידבר שלשת אלפים משל". והם אלף במספר, בענין תשר"ק אלף ועוד אלפים כי רכ"ב מספרו אל"ף אל"ף, והנה ג' אלפים שהם אלף ורכ"ב. והרמז "ויי בר"ך את אברהם בכל" היא שנת בר"ך שהם רכ"ב והיא בעצמה שנת כל, זו לחורבן וזו ליצירה. וסוד האלפים "ה"א לכם זרע וזרעתם את האדמ"ה" (בראשית מ"ז כ"ג). וכשתמנה אברה"ם ותפריד ממנו מספר כ"ה יהיה זרעך ישאר אבר"כ והרמז "ואברכ"ך ואגדלה שמך והיה ברכ"ה" (בראשית י"ב ב'). רכ"ב אחר סוף ה' אלפים וסימן ואגדל"ה שמ"ך בהתישבות הגדול והמעלה עולה ה' וחמשי"ם והבינם. וראה:

עוד כי מספר שנות היצירה מעת החשבון של היצירה עד סוף חורבן הבית האחרון הוא במספר יא"ב אותיות היא"ב האותיות וסימנים אלף. וכשתמנה ארבעת אלפים תמצאם א"ב אל"ף וסימני הזמן הנזכר ג' אלפים שנה ותתכ"ח שנה והכל אלף:

ואם כן הנה קב"ע השם זמן, קב"ע שנה בסוד עק"ב "ואתה תשופנו עקב" (בראשית ג' ט"ו) "בעקב עשו" (בראשית כ"ה כ"ו) "עקב אשר שמע אברהם" (בראשית כ"ו ה') "והיה עקב תשמעון" (דברים ז' י"ב) "בשמרם עקב רב" (תהלים י"ט ב') "בק"ע לגלגלת" (שמות ל"ח כ"ו) "יאורים בק"ע" (איוב כ"ח י') בניס"ן. והנה עם קע"ב שנה המתגלגלים כ"ל שבע"ה ימים נשלם מספר ד' אלפים שנה ויהיה לנו בשנה הבאה מספר נ"א שהם אלף

וחמשים שנה. חברם ותמצא נסתרם אד"נ. והוא המספר הנכלל מן י' ספירות מחוברים יחד. חברם שני המנינים ותמצאם עולים הזמן הנקב"ע שהוא בארך:

וזה סוד גדול כי החבור הראש עולה באב"ן. כי שם נחתם בחמ"ה ונתחדש א"ד במ"ח וסודו ד"א, והוא תרגום של מלת זאת, כי בפע"ם הזאת, בצל"ע הזאת. 'זאת הפע"ם' 'זאת הצל"ע' 'ח"ת הק"ץ' 'אהבת הצלע' 'אהבת הנעלם'. אהבת ג' שמות ס"ה ס"ה ס"ה, 'חשק הפנימ"י' 'בצלמ"ו הנפ"ש' 'בכספ"ו הנפש':

והחבור השני עולה א"ב ורו"ח, בא רוחו של הקדוש ברוך הוא בעולמינו זה. והנה רוח הקדש שאמר עליו דוד המלך ע"ה "ורוח קדשך אל תקח ממני" (תהלים נ"א י"ג). והבן כל זה מאד ואל תתרשל מהלימוד ומהעיון בתורה על דרך זו וכל מה שלמודך עליו. כי אם הלשונות הסכמיות צורת האותיות העבריות בצורה הטבעיות הם אלוקיות והוא סוד אמרו "והמכתב מכתב אלקים הוא חרות על הלחת" (שמות ל"ב ט"ז) כמו שרמזתי למעלה. אלא שהכח האלקי מהפכו אל כל צד והדם הוא הדיו שלו שבו כותב צורות היצורים כמו שאראה לך כשנתראה פנים. וכמו שרמזתי לך ה' בצורת ה':

ועתה אדבר באלפא ביתות. דע כי הריגת כח הדמיון הרע קשה מאד, יותר מהריגת כח החוש הרע. והריגת כח התאוה הרוחנית חזקה וקשה מאד, יותר מהריגת כח התאוה הגופנית. והריגת כח העדרים שהם הצאן והוא כח ההרגל קשה כמעט יותר מכולם. ואמרי הריגות ענין באלה כולם, הוא מפני שאין שום דבר מאלה, כי אם פרידה מזולתו אשר הוא הפכו. גם המות איננו כי אם פרידת הנפש מהגוף "וישוב העפר על הארץ כשהיה והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה" (קהלת י"ב ז'):

ודע שהריגת הדמיון הרע צריך כח אלקי וסייעתא דשמיא, מפני שהשם ית' חתמו בחותם שמו הנכבד והנורא. והאיש הנכנס להלחם בו להעדיר כח מלבו ומדם קרבו, מוצא מיד יוצאים לקראתו שנים עשר אלף מלאכי חמה. ורואה לפניו שדים אשר אין להם מספר, ושטן אביהם על גביהם וכולם מפחידים אותו ומבקשים להרגו. כמה שנאמר (שה"ש ה' ז') "מצאוני השומרים הסובבים בעיר הכוני פצעוני" וכו'. וכל שיר השירים מלא מזה. ואמנם עם השבעת (השמות) ועם ידיעת ההזכרה, המזכיר המשביע מאחז פני כסא והשם פרש"ז (פרש שדי זיו שכינתו) עליו עננו. כמו שנאמר במשה, אחוז בכסא שלי ואחז בו ואז פרש עליו זיו שכינתו. והזוכה זוכה ואם בא לטהר מסייעין אותו וכו'. ואמנם חמשים שערי בינה הנזכרים למעלה שבסופם נחתם הקץ הם נרמזים בתורה בשמות הנצלים מן התיבה שהם אב אחד ושלשת בניו:

נח שם חם ויפת':

שהם כוללים 'חמשי"ם פתחי"ם'. ונאמר "שלשה אלה בני נח ומאלה נפצה כל הארץ" (בראשית ט' י"ט). ומענייניהם הנכתבים בתורה יובן כל דבר על אמתתו. ואתה יודע כי פרשת בראשית נחתמה בענין נח ופרשת נח נחתמה בענין אברהם. והמיחסים מן זה ספר תולדות אדם וכו', דרכיהם הם אלה:

אדם שת אנוש וקינן מהללאל ירד חנוך מתושלח למך. הנה ט' ספירות ואמנם חנוך הוא ספירה שבעית ונפרד, אבל נח הוא ספירה עשירית והראשית נאמר בו ז"ה תולדות אדם ושנה בו מעט, וזה דרכם כולם:

אדם, ויחי, ויולד, ויחי, ויולד, ויהיו, וימת:

, ויחי, ויולד, ויחי, ויולד, ויהיו, וימת:

שת, ויחי, ויולד, ויחי, ויולד, ויהיו, וימת:

אנוש, ויחי, ויולד, ויחי, ויולד, ויהיו, וימת:

קינן, ויחי, ויולד, ויחי, ויולד, ויהיו, וימת:

מהללאל, ויחי, ויולד, ויחי, ויולד, ויהיו, וימת:

ירד, ויחי, ויולד, ויחי, ויולד, ויהיו, וימת:

חנוך, ויחי, ויולד, ויהלך, ויולד, ויהיו, ואיננו:

מתושלח, ויחי, ויולד, ויחי, ויולד, ויהיו, וימת:

למך, ויחי, ויולד, ויחי, ויולד, ויהיו, וימת:

נח, ויחי, ויולד, ויחי, ויולד, ויהיו, וימת:

אלה תולדות נח נח. ואלה תולדות בני נח שם חם ויפת. אלה תולדות שם שם וילד, ויחי, ויולד:

וארפכשד, חי, וילד, ויחי, ויולד:

ושלח, חי, וילד, ויחי, ויולד:

ויחי, עבר, וילד, ויחי, ויולד:

ויחי, פלג, וילד, ויחי, ויולד:

ויחי, רעו, וילד, ויחי, ויולד:

ויחי, שרוג, וילד, ויחי, ויולד:

ויחי, נחור, וילד, ויחי, ויולד:

ויחי, תרח, וילד, ויחי, ויולד:

ואלה תולדות תרח תרח הוליד את אברם וכו' וימת הרן בחרן ויהיו ימי תרח וימת תרח בחרן:

ראה והשתכל בהבדלים המופלאים הנזכרים באלה באי תולדותיהם ובחייהם ובהוית' ובמתת קצתם, ותבין מהם ההנהגה האלוקית בבני אדם וההשגחה העצומה במקצתם, והעניין שבין אדם לקונו ממנו בכלל וממנו בפרט. רק בעניין האבות ובתולדותיהם ובחייהם ובענייניהם כולם איני צריך להעירך עליהם שהם אברהם אבינו ע"ה:

ועדינו היום ההשגחה מפורסמת חזקה ועצומה תמיד בכל דור ודור ש"ל (שבח לאל), ואפילו בפשעים מאומתינו ליסרם, כמו שנאמר "כאשר ייסר איש את בנו יי אלקיך מיסרך" (דברים ח' ה'). ונאמר עליו "רק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה על כן אפקד עליכם את כל עונתיכם" (עמוס ג' ב'):

ולפי דרך זו תעיין בכל דרכי התורה בכלליה ובפרטיה ואותיותיה ונקודיה וטעמיה וחילוף תיבותיה ופסוקיה וסדריה. וסתומות ופתוחות ומסורות וחלופי האותיות וחלופיהם וחלופי חלופיהם. והבט את האותיות וחלופיהם וכל הדרכים שדומים לאלה ולדומיה, ואז יתכן שתוכל להשיג בהם ההשגה הנבואית אם אתה ראוי לכך:

ולפיכך אעידך על דרכי האלפא ביתות שמהם התחייבו דרכי התורה ונתיבותיה כולם כאשר הם:

אב גד הו זח טי כל מנ סע פצ קר שת:

בג דה וז חט יכ למ נס עפ צק רש תא:

גד הו זח טי כל מנ סע פצ קר שת אב:

דה וז חט יכ למ נס עפ צק רש תא בג:

הו זח טי כל מנ סע פצ קר שת אב גד:

וז חט יכ למ נס עפ צק רש תא בג דה:

זח טי כל מנ סע פצ קר שת אב גד הו:

חט יכ למ נס עפ צק רש תא בג דה וז:

טי כל מנ סע פצ קר שת אב גד הו זח:

יכ למ נס עפ צק רש תא בג דה וז חט:

הנסתרות, נפלאות יש בם. וכללם צריך לסדר אותם בסדר נכון. וכתבתי לך אלה להראותך איך תנהיגם ותסדרם בסתריהם. והזהר מאד שלא תטעה בסדוריהם שכלך אל עין סדריהם פעמים רבות ואל תסמוך על קצתם, כי רוח הקדש בקרבם. ואם תזכה "יפתח יי לך את אוצרו הטוב, את השמים לתת את מטר ארצך בעתו ולברך את כל מעשה ידיך" וכו' (דברים כח י"ב). וצריך שתגלגלם ככה עוד עד הסוף. ועוד כזה:

את כל בש ימ גר טנ דק חס הצ זע ופ:
תא עז צה סח קד נט רג מי שב לכ פו:
פקח עיניך ועין לבך וראה מה נתפש ברשתות האלה ותבין כי כשתחבר ד"ק עם ד"ק ותהיה מדקד"ק על מספרם כמו שהוא מצוה לך ששניהם ציווי אחד, תמצא מיד שהם כוללים ח' שמות הקודש. והוא הרמוז בספר יצירה בראשו קק"ח הפוך. כי יש סכנה בהזכרתו ישר למבין שם מדת יצח"ק שהיא מדת פחד ומדת קנאה ששם מדת פינח"ס. ואם תכיר באר"ה של מרים ותדע כמות השקל שהוא עשרים גר"ה וסודו עשרי"ם גר"ה השק"ל והוא הר"ג נפ"ש הרשעי"ם הנכנסים בסוד החשו"ב, אז תכיר המדה:
ואם יברח דמך מלבך בהשגתה שהיא יציאה מן כ"ח אל פע"ל שוב למקום, שלכך נאמר רצוא ושוב. ועל דבר זה נכרת ברית, "ולא יהיה (בכם) [בהם] נגף בפקד אותם" (שמות ל' י"ב). כח אלקי הוא שהוא ש"ר מוש"ל על המנין. ואעפ"י ש"שמו פלא יועץ אל גבור אבי עד ש"ר שלו"ם" (ישעיה ט' ה'). ועל כן כתיב "למרבה המשרה ולשלום אין קץ" (שם) "ותהי המשרה על שכמ"ו" (שם) והוא חשבון כ"ו ש"ם ש"ם יהו"ה. וכך עולה מה שבתוך הרש"ת חשבו"ן, והוא נראה בחושי"ם. וסוד ד"ק ד"ק, ח"ר וכשתחבר עוד ג"ר עם ג"ר והוא חבור אב"ר עם אב"ר בסוד ג"ר ג"ר יהיה ו"ת. חבר שני העניינים יחד ותמצא סוד שניהם חרות על הלחות. וסוד ט"נ ט"נ שבתוך חולי"ה חולי"ה ובקצוות פאו"ת פאו"ת וסודם ימי"ן ושמא"ל שמא"ל וימי"ן והחבור או"ת וסי"ד סי"ד ואו"ת והם אות חקוק על יסו"ד. והסוד פ"ו פ"ו פני"ם ואחו"ר מ"ח ול"ב מלאך ושר. והנה "אמר ליי מחס"י" עד "כי אתה יי מחסי" (תהלים צ"א) שהם משני הצדדים זה מפה וזה מפה. וסוד כה"ן גדו"ל ועל פי"ו כ"ל חכ"ם מחכי"ם:
ומפני זה הכח נאמר "ויבל"ע מטה אהרן את מטתם" שכן כתוב עליהם ויהיו לתנינים מנין היוליות שכן 'אי"ש מטה"ו' 'אי"ן י"ש' שסודם שמא"ל. אבל 'לתנינם' ויהיו 'דומין לתלי' 'דומים לדמות' 'למין כשפים'. ולמה נקרא שמם כשפים מפני שהם מכחישים, 'אכ"ל מחש"י פמליא של מעלה'. אל תיקרי מכחישים אלא מחשיכים כח מושל על הפלאים. ואם כן הם מכחישים מציאות השם ית' שהוא מושל על הפלאים ועל האלפים. ומספר 'פמלי"א ש"ל מעל"ה' 'ה' המפורש':
ודע כי כל המכחישו נקרא כשפן וכל כשפן הוא מכחישו. והמאמינו עליו הכתוב אומר "והאמין בידוד ויחשבה ל"ו צדק"ה" (בראשית ט"ו ו'). מפני שהוא ק"ץ הול"ד סל"ם, סינ"י ה' שמות הקדש שהם י' פעמים אחד. רמז י"ה שהוא שם לעשר ספירות ה' כנגד ה', אדנ"י כנגד אדנ"י שהוא כפל ראשון והוו"א ק"ל. וכן א' כנגד א' שהוו"א כבד וסודו בו

עם ט' חול צו חק. כך צריך שתעשה כזה אם תרצה להדמות לשם בדרכיו בכל התורה כולה ובכל השמות כולם עד שתחבר אות לאות ואחד לשנים ושנים לשנים ותפרידם גם כן פעם לחלקים שוים ופעם לחלקים בלתי שוים ופעם בתוספת ופעם במגרעת באלה הצורות הכתובות אצלך על אלפא ביתא של הרב ר' יצחק מבדרש ז"ה:

א ג ה ז ט כ מ ס פ ק ש:

ב ד ו ח י ל נ ע צ ר ת:

ת ש צ פ נ מ י ט ו ה ב:

ר ק ע ס ל כ ח ז ד ג א:

דע כי הדרכים הראשונים המסודרים בם הם רמז לכם ההופכים. והדרך הראשונה הישרה תתגלה מן השירה של הים והשנית תתגלה משירת האזינ"ו ו' זי"ן ה"א א' הזי"ו ל"ך זו זו זו גל גל גל וגזל. ואמנם זהו סוד להב החרב המתהפכת לשמור את דרך עץ החיים שהוא דרך ההשגה הנבואית עם האותיות. אלה ראשית דרכיו להמציא ממנו כל הלשונות וכל החכמות באמצעות מדות הספירות והחותמות ולהוריד בהם הכחות העליונות האלקיות ולהשכינם בארץ. כמו שרמזו שאברהם הוריד השכינה מערבות לערבות ויצחק הורידה יותר ויעקב הורידה לגלגל הירח עד שבא משה והורידה לארץ שנאמר "וירד יי על הר סיני". והכרבים שוכנים מקדם לגן עדן ובעל הכח השלם מנצחם בכח שם המפורש הנקרא שדי מנצח המערכות כולן. שנאמר "יי איש מלחמה יי שמו":

א אב אבג אבגד אבגדה, וכן עד סופן:

ב בג בגד בגדה בגדהו וכן עד הכל:

ג גד גדה גדהו גדהוז וכן השאר:

ד דה דהו דהוז דהוזח וכן כולן:

ה הו הוז הוזח הוזחט יחד:

ו וז וזח וזחט וזחטי עד סופן:

הנה אתה רואה באלה צורות האצילות ודמות השפע הנאל"ץ והנשע"ף מן הספירה הראשונה שהיא נקראת כתר עליון, אויר קדמון, שכל ראשון, מחשבה עליונה. שגם היא שפע שאינו ממינה, כמו שאין האלף נכתבת ממין הסופר שכותבה אבל היא (האות) צורה נשפעת מכחו והיא המעידה על כחו והשאר כולו ממין ידוע נאצל זה מזה. 'וקרא זה אל זה ואמר ק'ק'ק' יי צבאות מלוא כל הארץ כבודו':

ודע כי שם הקדש חקוק וחתום על ארבע קרנותיו מהם ד' אותיו"ת אהוי"ו. וזהו סוד י"ו ה"א ונלקח הפוך והוא חתום הפוך על הדבר הנקרא כב"ד צו מחיי. וצריך למנות

אותיות שהם סוד כולל "כי ששת ימים עשה יי את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש". שש"ת הם תשר"ק והיא אלף וסימנה א' י' של ימים היא רמז לחו"ר (הו"ד) ונשאר מי"ם והוא מ"ן והוא מספר כ"ב (ז"ל כל האותיות שבטבלה) אותיות, שהם ץ' של עץ ה"א החיים גם צ' של צלם שהוא בעצמו עץ. והנה הענין הנקרא בו כדמות תיבות עולה ל' (ו' שורות בכל שורה ה' תיבות הרי הכל ל', גם א' נקרא תיבה) הרי צ"ל והחותם שהוא וזחט"י הוא מ' הרי צל"ם. וכלל כל המספר הכולל את כולם עולה הנפ"ש (כל שורות הטבלה) ודע זה מאד:

וראוי שתדע שהחשבון הכולל את רל"א שערים, צריך לגלגלו אל כל צד שכך נאמר חזר גלגל פנים ואחור. והנה מספר הטור הראשון באר"ך כ"ל אבגדה"ו עולה כ"א. ואין לו מלות אבל יש לו ו' אותיות ואם כן הכל כ"ז והוא אכ"ו והוא בלשון יון שמע. ואמרו ז"ל שמע בכל לשון שאתה שומע. ומספר הטור השני באר"ך עוד עולה מ"ח ותיבותיו ו' ואותיותיו י"ב הרי י"ח והכל ס"ו. וסוד שני הדרכים "וכסא"ו כשמש נגדי" (תהלים פ"ט ל"ז). והטור השלישי עולה פ"ה ותיבותיו ו' ואותיותיו י"ח והכל ק"ג, סודו מזון וסוד מחנ"ה. והטור הרביעי עולה קמ"ב ועם י"ח לאותיותיו ותיבותיו הרי ק"ס וסודו ע"ץ צל"ם כס"ף קי"ן נקו"ד והכל ס"ק. והטור החמישי עולה הקס"ם וסודו ה"ר הכעס"ן הקדמו"ן העצ"ם המנוק"ד אד"ר באב"ר דר"א. ועם בי"ו (יח') הנזכרים הנה נשלם בהם סוד היר"ח שהוא הרח"י והוא סוד הריח והוא ברכ"א והוא סימן הגאולה. וכל הדרך הזה הלך באר"ך והשני הולך ברחב ומספריו כולם אכתבם לכם בין לאלה ובין לאלה ברמז. הרחב ל"ה נ' ס"ה פ"ה צ"ה ק"י הכל תל"ה. והארך כ"א מ"ח פ"ה קמ"ב ר"ה הכל ראש"ו. אעפ"י שתמצא חלוף פ"ה במקום פ"א גם קמ"ב במקום ק"כ גם ר"ה במקום קס"ה, דע שלא נפל זה פ"ה במקר"ה:

שם הארך:

אגוי יה לה:

בה טי ד כי נ:

גז יב יח כה סה:

דט יה כב לפה:

היא יח כו לה צה:

ויג כאל מ קי:

אלה עולים אי"ש (אולי אש) שהוא מראה רוח הקדש וכן הכל. כי צורת העומק היא דמות רוח הקדש ודי ברמזה הוד והדר לפניו עז וחדוה במקומו. ורוח הקדש מלבשת הכל ועולה ויורדת בם ונמצאת בכל חלק וחלק מחלקי הכל. נאמר בצורת שם הרחב:

כ"א מ"ח פ"א ק"כ קס"א:

שם העמק:

כא יח ל (לו) מה סה:

(יה) עז יד:

באמרה בצורת היוד בכל האותיות ובנקודה בכל חלקי המציאות ובעתה, ובנפש בכל הגוף ובשכל בכל הנפש ובחום בכל חלק מחלקי האש ובלחות בכל חלק מהאויר. ועד כאן משל בלי שנוי והתחלפות דבר מאלה בעת בלתי עת, מפני שאלה כולם מוטבעים אלה באלה וכולם עליונים. אך הקור במים מתהפך בצורות רצוא ושוב ומקבל כח החום מן האויר ומן האש ומן השמש ומשתנה באיכותו מקר לחם. והאור יומיי והחושך ליליי וטבעו מתחלת בריתו קר ולח מקבל לחות מן האויר המקיף בו שהוא כצורה לו, והנו מקבל מעליונו ונותן לתחתונו. ואין צריך להאריך בזה כי זה מבואר לכל חכם משכיל שהוא מקובל ושלם במופתים ברורים מורגשים ומושכלים שדי בהם. וההתהפכות החזק ימצא בעפר. ועל כן היה שנוי צורות מתחלף ומשתנה בפרטים ובכללים בתולדות המתחייבים מן תנועות הגלגלים סביב היסודות ומן הכוכבים והמזלות והתקופות והמולדות הצמודות שהן לבריות צנים ופחים ומלכדות ורשתות ומצרות:

ואלה הם דרכי הסודות אשר ברומו של עולם עומדים ונרמזים במשלים וחידות לחכמי הנפשות המיוחדות אשר לשם תמיד מיחדות ולעבוד אותו בכל מיני העבודות הנחמדות בכל יום ויום מתבודדות, עד הכירם שרשי היסודות. ויש במציאות שלשה מינים בעניין הנזכר. יש מי שנושא ונותן בשיווי ויש מי שנותן ואינו נושא אבל מי שאינו נותן ולא נושא אין לו מציאות. והנושא והנותן פעם ישא דבר ויתנהו ופעם יתן דבר וישאהו ויהיה זה בו מתגלגל חלילה. ופעם ישא מזה ויתן לזה האחר, אבל לא למי שקבל ממנו:

וזה כולו גלגליי והעולם השפל הנושא כחות מן העולם הגלגליי והשכלייי ואינו נותן להם דבר. והגלגליי נושא מן השכלייי ונותן לשפלייי. והשכלייי נותן לגלגלי ואינו נושא ממנו דבר. ואם כן נדיבות השכלייי היא על דרך חן וחסד ורחמים. וכל מידה טובה שאפשר להיות במי שהוא חונן לזולתו ומרחם עליו ומתחסד עמו ומוותר לו מטובו ומאציל ומשפיע לו ממעלותיו ואשר נמצא אותו לפי כחו ונדיבות הגלגליי איננה כל כך חזקה בשכלייית משני צדדים. אחד מצד שאין עשרו כעשר עליונו ושני שאין המקבלים ממנו

ראויים לקבל מה שקבל הוא בעצמו, וכל שכן נדיבות התחתונים שהיא חלושה בערך אל העליונות במה שמתנדב דבר מזה לזה:

ואם כן מה שימצא מהנדיבות האלוקיית על העולם השכליי אין ראוי להעריצו לנדיבות תחתוניו כולם, גם אינו ממינם. וזה ידוע לך ולפי זה העניין צריך שתחשוב שאין מתנות בני אדם מזה לזה שוה כמו שאין מתנות הנפש וכחותיה לחלקי הגוף שוות. שהרי חלקה שפעיה לכל האברים לפי כחה ולפי הראוי לכל אחד ואחד מהם כפי הסדר הטבעי לטובה הגדול הכללי הכוללה עמדתו וקיומו לזמן אחד הוא החיים. ועל כן יבטלו שאר טובותיה ממנו בהעדר חייו ויורה זה שהם היו סבת מציאתו אותו הזמן שנמצא:

וחיי גוף האדם נתנו לו כדי להתעלות מהם אל חיים אחרים מעולים מהם והם הנקראים חיי העולם הבא. ואם יעדרו אותם נעדרו אלה ואם נמצאו אותם הנה אלה נמצאים וקימים בסבתם וחיי העולם הבא לנפש המשכלת באים מעולם השכליי, כמו שבאים לעולם הגלגליי חיים מעולם השכליי. והושמו כחות התולדות הטבעית וכחות הגלגל הזמניות לשמרים ולשוערים על כל נפש ונפש של כל איש ואיש ממנו. וביד כל כח וכח טבעי שם קבוע וחותם רבוע במראות מתחלפות צבוע:

והחכמים היו מוסרין אותו לבניהם ולתלמידיהם פעם פעם אחת ב' שבוע. והתלמידים היו מתבודדים ומעיינים ב"ו עד שהיה מלחש להם. ורמז זה כי שם בן מ"ב משלים לפי הוצאתו מפסוק בראשית בשתי אותיות שבו ו"ב של ובה"ו. שסודו חו"ה ונחלק כך, ו"ב ה"ו. והמעיין בו קנאים פוגעים בו, אם הוא בועל ארמי"ת שסודו מתרי"א. ורמזה תמורה ושמה תרומה. וכן כתוב "ויקחו לי תרומה". והקבלה בו ויקחו לי תרומה ופירושו ויקחו לקדש תרומה, ודברי רבותינו ז"ל ויקחו אותי תרומה והבן כל אלה. והרואה:

בו מיד יחזור בתשובה ויהרהר בבינה ויחזור ב"ו. כי בהפ"ך יהפך השם מן ב' של בהו עד ב' של בראשית. כי הוא סוד היות שומרי חותם השם ארבע אותיות הקדש, ב' שהם הגדולים במעלה ועל ב' של בראשית רבתי וב' מהם בסופה. וידוע ששם ארבעתם ד' פ' אד"ם והם פנים ראשונים. והרמז כשתגיעו לאבני שיש טהור, שסודו הטור השישי שהוא חותם ששת ימים, אל תאמרו מים מים:

והסוד שני פעמים אדם שהוא מים והוא בראשון רמז אל מים העליונים ובאחרון רמז אל מים התחתונים. ולפיכך אמרו כי מים העליונים תלויים במאמר שסודו באפר הנהפך להיותו פאר. תדע זה ממלת בראשית ומאמרם בראשית נמי מאמר הוא. ותרגומו בלשון ארמ"י הנרמזת בחכמת"א וסודו בכ"ח אמ"ת והוא מרובע החוזר שהוא בספר יצירה יה"ו שסודו כ"א אהי"ה ועליו נאמר שחותמו של הקב"ה אמת שנאמר "ויי אלקים

אמת" (ירמיה י' י'). וכן תמצאם בראש ובסוף, בראשי"ת בר"א אלקים וסודו בבא"א. והוא שהיה חסר מן החותם שסודו ב"ב ק"מ א' א'. והעד שמספרו חכמ"ה ובינ"ה והמופת על היות שם בן מ"ב אותיות יוצא מן בראשית ע"ד ו"ב ובהו היותו צריך אל שתוף כאשר תשמע. אבל הזהר בך שלא תבקש שכלך מן הכח אל הפועל עד שתקבל הדרך מפי אדם חכם שלם בקבלה שכבר הוציא שכלו הוא בו מן הכח אל הפועל וראה מראות אלקים:

וזהו הסוד האחד הראשון עליו. דע כי ראשי תיבות של הפסוק הראשון של התורה צריך לשתפו עם האחרון שבה ולקחת ראשו וסופו של הראשון והוא ב"צ וסופו וראשו של האחרון והם ל"ו, וזהו סוד "בצל"ו חמדתי וישבתי" (שה"ש ב' ג'). לא כמו שאמר רשעי ישראל הפושעים בגופם. וצריך שתשתף עם אלה מיד שתי אותיות מכל צד ר"א מן הראש ישר ר"א מן הסוף הפוך ותחברם ד' ד' אותיות. ותדע מהם למה נאמר "וינחם יי כי עשה את האדם בארי"ץ" (בראשית ו' ו'). ולמטה נאמר "ויקרא אלקים לאור יום". לאו"ר ואם רץ לב"ך שוב למקום והזהר מלהט החרב פן יצא לבך בענין "ויצא לבם ויחרדו" (בראשית מ"ב כ"ח). ואמר ג' פעמים אות לב צא צא. ועוד חבר כאלה ד' אותיות מן הפסוק האחרון שהם ל"ב והם כוללים מספר אלה הח' אותיות, בסוד שם "לך ידוד הגדלה והגבורה" וכו' והם כ"ל כי כל בשמים ובארץ:

ודע כי תמצא ב' של בראשית רבתי להודיעך סוד האדם הגדול המורכב מחמר וצורה. ובתוך לב הבית נקיה קטנה כלומר נקודה בתכלית הקוטן ושמה דג"ש והיא הארץ, נקרא תהו ובהו שהוא בלב העולם בנקודה בתוך העגולה. ותחת הבית שו"א והנה דגש עם שוא שוים. ותדע מזה שיש תחתיו ב' נקודות שמניעות אותו בתכלית מהירות התנועה כדמות תנועת השוא, אבל הדגש שבתוכו מחזק את לבו "כי כבד לב פרעה" והיא מדת הדין קשה, ובו צד צפון פתוח אבל שלשת רוחות סגורות. ואחר קו העליון יוצא חלק קטן לאחריו, וכן אחר קוו התחתון יוצא חלק יותר גדול מעט מן הקו העליון. וזו צורתה ב מעידה צורתו זו אשר בריה זאת יש לה קצת השגה בעליונה הגדולה ממנה בתחתונה, איך אין פניה רואים מה שמאחריה. אבל השגחתה במה שיבא אחר מציאותה ומקבלת שפע ממנה שנעלם ממנה והיא המחשבה האלוקית שהמציאה עצמה. וזאת שמה מים והיא חכמה ומרכבת באדם וחוה והנה לבה בקרבה:

וזה סוד שלשת נקודותיה נקוד"ה בלבה לבדה נקוד"ה נקוד"ה יחדיו חבר מהם ק"ן אל ק"ן ותמצא סודם מלא"ך שטן וזהו דמו"ת. חבר עוד הנשאר הו"ד הו"ד הו"ד שהם י"ה י"ה ותמצא אד"ם. הרי דמו"ת אד"ם עליו מלמעלה כמראה דמו"ת אד"ם בצלם חי

אלקים כשהוא חי בצלם אלקים. והכל בחשבון הספירו"ת עליו מלמעלה. והנה דמות יצא משתי מדות, כי צאתו היה משם י"ה כפול י"ה על י"ה הם רכ"ה בעולם, ותמצאם דמו"ת שהם מדות אלוקיות. וג' פעמים י"ה פשוט עולה אד"ם. והנה הראשון והנשאר גם כן הוא סוף מ"ב וזו צורתה וזו צורתה ב. דע כי גם זו בצורת הראשונה בעצמה, אבל נשתנית ממנה מצד תנועותיה כי אין בלבה דבר רק יש על ראשה לפניה נקודה במקום תפילין לפניהם מעט. ושמה צי"ץ נזר הקדש וסודו קץ ומספרו מצד אחד נעל"ם פנימ"י, ומצד אחד אלף שהוא תשר"ק, והם מרכבה חוזרת לאחור מבריתה ומגעת עד עת ק"ץ ועליה קו ישר ברצועה שחורה ועליה שתי נקודות הנקראים זק"ף קט"ן:

דע כי שם מ"ב הוא הולך תחלה בצורה אחת מתגלגל מדרך ב' ב' אותיות כאלו א"ב ג' וכן עד סופו ויוצא מן בראשית בלא ספק. אבל לא על דרך שאמרו קצת רבנים אשר לא ידעו דרכו והחליפוהו. אך הוא יוצא בחילוף אחד ידוע אצלנו והוא דומה לענין חילוף 'מנא מנא תקל ופרסין' שגלגלוהו חכמי אמת המקובלים השלמים ז"ל רבותינו הקדושים קדשי קדשים. באמרם בסנהדרין בפרק כהן גדול בסוף מתנית' (עיין סנהדרין כב.) וכותב לו ספר תורה לשמו, בענין כתב הנשתון כתוב ארמית ומתורגם ארמית על אמרו בסוד פס ידא די כתבא ולא כהלין כתבא למקרא ופשריה להודעא למלכא ושם נאמר אמר ר' שמעון חסידא, המתפלל צריך שיראה עצמו כאילו שכינה כנגדו שנאמר "שויתי יי לנגדי תמיד". ולר' שמעון בן אלעזר דאמר כתב זה לא נשתנא כל עיקר ומאי ולא כהלין כתבא למקרא. אמר רב בגימט' איכתיב להון יט"ת (יא"ת) יט"ת פוג חמט ופריש ליה, מנא מנא תקל ופרסין. ושמואל אמר ממתו"ס ננקפ"י אאלר"ן. ר' יוחנן אמר אנ"מ אנ"מ לק"ת ניסרפ"ו. רב אשי אמר נמ"א נמ"א קת"ל פורסי"ן. ושמענו וראינו פו"ר סי"נ אבל דינו פורסי"ן. סוף דבר בין כך ובין כך הכונה כללה היא בשוה השם יוודע מתוך גלגולו ומתוך התחלפותו:

ואמנם יט"ת יט"ת מתחלף בא"ת ב"ש אבל כוז"ו במוכס"ז כוז"ו נתחלף אליו יהו"ה אלקינו יהו"ה באלפא ביתא דא"ב ג"ד וכולו בשיווי וכן אב"ג ית"ץ מתחלף באלפא ביתא אחת נעלמת והיא פותחת הלב מיד להבין אמתת השם המפורש יתברך. ואי אפשר ללמדה כי אם אחת בשבע ספירות שהן שבע מילות. וצריך לחלקה מארבע ארבע אותיות ויעלו כולם פ"ד אותיות שבו מ"ב עם מ"ב עולים ורמזם "ואעידה בם את השמים ואת הארץ". שהם כ"ב אותיות וצריך לשתפם עם הראשונים ויעלה דב"ק. חבר אליהם "א"ת דבר"י השיר"ה הזא"ת ע"ד תמ"ם" (דברים ל"א ל'). וקחם על דרך וה"ו, יל"י, סי"ע, על"ם, היוצא מן ויסע וחברם וגלגלם ותמצא סודו. ואמנם סוד הממים מ' מ' מ' בלעז מצריצון

מורטי וסוד הבית בל"ע ב' ב' ב' ב"ין ב"נריצון ב"ונא והם החותם ו' פעמים יה"ו עולים קכ"ו. וצריך לחשבם ד' ד' על מרכבת השם ואז יתגלה סודם שעולה אדם. כיצד הנה הם באמת ח' פעמים ה' שהם ראש חמשה וסופו. ויש שם תוכו, הנה מ' תוסיף עליהם ב' הנה בם וסודם כולם אדם קכ"ו וסודו אד"ם בעד"ן העליו"ן מזבח בנה מזבח:

ואמנם צריך שתבחן במצויירים הגדולים ותחלקם לשני חלקים שוים של השם בלבד והם ראש וזנב של שם בן מ"ב. הראש הולך י"שר ו"הזנב ה"ולך ה"פוך, וכן שם של בראשית כמוהו. וראה וחשוב ח' אותיות של זה וח' אותיות ורמז זה "משחקת לפניו בכל עת" (משלי ח' ל'). ורמז זה "בכל עת אל הקדש" (ויקרא ט"ז ב'). וסימן זה בכ"ך שהם מ"ב והם בשכ"ר. על כן בשכ"ר זאת של ברית מילה:

והאמת כי כ"ב מנינם ד' אלפים שנה ונשארו מהם השאר מספר א"ס אשר מספר כולם אד"ם והם סימן ליה שהם חמשת אלפים וארבעים שנה שבם נשלמה ממשלת השמש ופסקה מעל ישראל. כי ממשלתו הייתה לשבעת ימי בראשית בסוד צירוף הסימנים על הימים הכתובים בו. יום על דרך א"ב ג"ד הו"ז שעולה תכלית צרופם אלפים ומ' כמו שנרמז בספר יצירה. ושנות השמש במחזורו הגדול כ"ח שנה. וה' אלפים ומ' עולים פ"ק פעמים כ"ח וסודם מתגלגל ומתחדש כי נפל"ך פ"ק וסודו פע"ל. והנה 'חזו"ז' 'כ"ח' וכבדים מהלכו מן כ"ח אל פע"ל שהוא תכלית גלגולו. ובקץ הגלות יהיו לו י' שנה ויושלם כחו ויוסר שבטו ושבט מלכותו מעל י"ב שבטי ישראל. שכן כתיב "יצב גבלת עמים למספר בני ישראל" (דברים ל"ב ח'), ועדין יג"ע לב"י בראשי תיבותיהם ובסופיהם עוד בתמרי"ל בסוד מעש"ה מרכב"ה שהוא בשלשי"ם:

כי סוד תמ"ר הוא שמ"ש ויהיה סודו תמ"ר לב"י שמ"ש לב"י וסוד י' שנה יתרים שס"ה. וראה תוך הצורה של השם ויצ"ו רמז אל המצוה הראשונה "ויצו יי אלקים" וסוד צוו"י ראשון, הוא אמצעי ולפי ההפוך מן הסוף לראש הוא אחרון. והנה ויצו במספרו יהו"ה אלקי"ם, חלקהו בשיווי ויהיה נ"ו בדמות נ"ו, וסודו שעשועים יו"ם יו"ם ו"ו ימי"ם. ומי יוכל לספר שבחיו כי רבו מלספור ועם כל זה נחתם יצירה תב"כ ע"ב ג"ב כ"ב ל"ב כ"ב גכ"ח ז"ל זע"ה. טוב לעמת רע ורע לעמת טוב מטוב ורע מרע הטוב מבחין את הרע והרע מבחין את הטוב טובה גנוזה לטובים ורעה גנוזה לרשעים:

וכן צריך להזהיר הרבה במשפטי המדות מכל צד והשם ברחמיו יפתח לבך בתורתו עם כל ישראל, ולבנו עמכם עד שנראה בנחמת ציון בשנת החמשים. ויקיים בנו מקרא שכתוב "וקדשתם את שנת החמשים שנה וקראתם דרור בארץ לכל ישביה יוב"ל הוא

תהיה לכם ושבתם איש אל אחזתו ואיש אל משפחתו תשבו" (ויקרא כ"ה י'). זה הפסוק שאחריו "ברכת ידוד היא תעשיר ולא יסיף עצב עמה" (משלי י' כ"ב):

ב ר כ ת:

י ה ו ה:

ה י א ת:

ע ש י ר:

ו ל א י:

ס י פ ע:

צ ב ע מ:

ה:

מין הטעמים ומישב המתנועע ושם נק' העליונה חל"ם וסוד החכמ"ה והבינה וכולל הראשון הנברא מן ג' שמות המורות על גשמות שלש אמות אמש וסודו ש' שלש מאות. והנר בעין חשמ"ל וסודו רוח אלקים חיים והוא חתום כמ' "פתוחי חותם קודש ליי" (שמות ל"ט ל'). ושם הקו העליון שמו רפה ומורה על מדת הדין רפה. ודמותה כמק' (כמקיף) סביב האות וחוצה לה ג' נקודות שזכרנו:

כך צריך להבין כל סתרי התורה על דרך זו שהיא קדש קדשים ויותר עמוק מן הקודם הוא. כי סוד שם בן מ"ב זה דרכו הנכון והישר לכל והוא כמו שתראהו פה שתצטרך להבינו מפורש. כי בו הגאולה באמת בלא שום ספק בעולם, ואין לך מופת גדול מזה המופלא:

תם ונשלם תהלה לאל עולם: